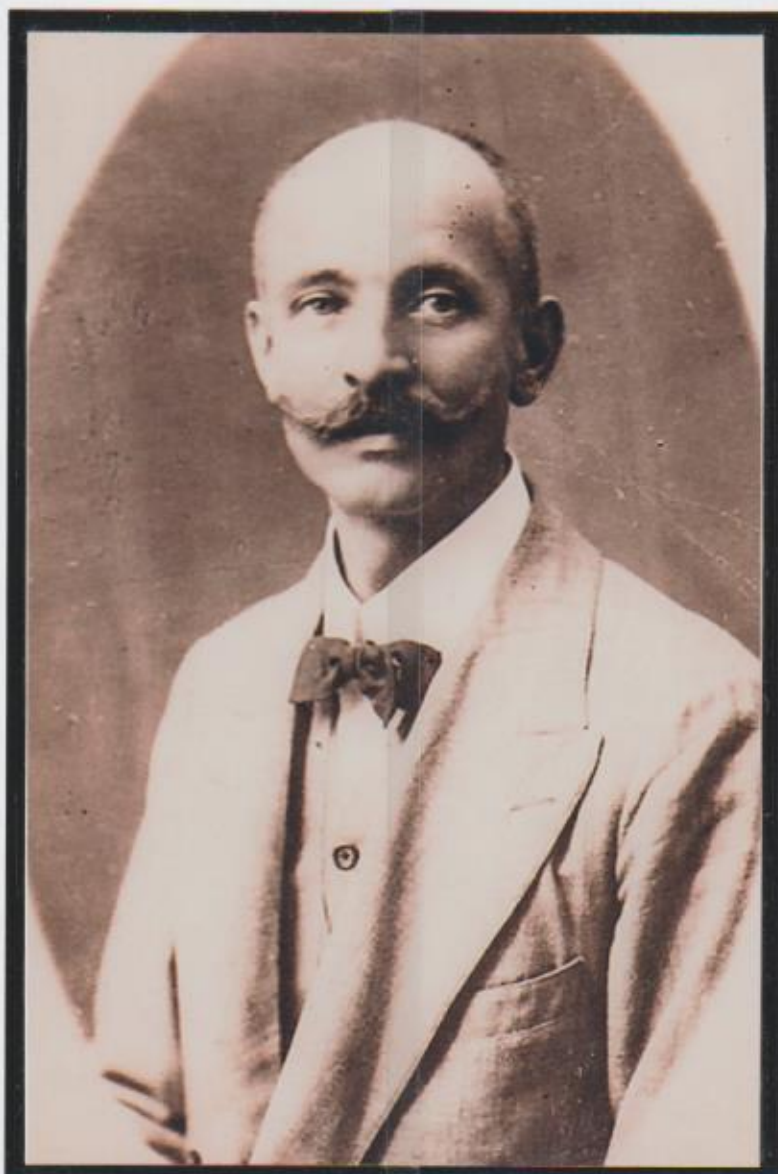

ANTON JERKIČ

fotograf in založnik razglednic

Portret fotografa Antona Jeriča

Dobravlje pri Ajdovščini so manjša vas na Vipavskem, tu se je leta 1868, 4. aprila rodil Anton Jerkič. Bil je najmlajši izmed šestih otrok v zakonu Franca in Frančiške roj. Kravos. Jerkičeva življenjska pot je le delno raziskana, obdobja njegovega življenja se začnejo s šolanjem na realki v Gorici, fotografsko izobrazbo si je pridobil na Madžarskem in svojo prvo službo začel v Nabrežini pri Trstu. Nabrežina je bila takrat zaradi železniškega vozlišča pomembno središče in primeren kraj za delo fotografa. Leta 1890 se je tu poročil s Terezijo Kragelj, potem se je odločil, da svoj poklic opravlja v večjem kraju, preseli se v mesto – Gorico. Svojo prvo fotografsko delavnico v Gorici ("fotografski zavod"), v Ulici sv. Klare št. 5 je odprl 5. januarja 1891, leta 1894 se preseli na Travnik št.11 in leta 1900 v Gosposko ulico 7.

Naslov in Plan	2
1 Uvod	4
2 Prve razglednice Antona Jerkiča	2
3 Krajinski motivi v mesečini	8
4 Mesto Gorica iz vseh strani	16
5 Vipavska dolina	-
a. Spodnji del Vipavske doline	-
b. Zgornji del Vipavske doline	-
6 Dolina Soče in Baška grapa	-
a. Posočje od Gorice do Trente	-
b. Baška grapa od Podbrda do Sv. Lucije	-
7 Dolina Idrije (od Svete Lucije do Idrije z okolico)	8
8 Bližnji okoliš Gorice	8
9 K r a s.....	-
10 Dogodki, društva in zbori.....	8
11 Prelomno obdobje in prvi zametek barvnih	8
12 Opus Jerkičevih barvnih razglednic	16

Total

80 listov

Literatura:

Literature o nastajanju Jerkičevih razglednic ni, razen reklamnih člankov v časopisju, ki so takrat izhajali v Gorici in Trstu. Vsa vprašanja o Jerkičevi dejavnosti bi nam pojasnil pregled njegove zapuščine, ki so jo hranili Jerkičevi na Pristavi. Po izjavi njegove hčerke Helene (1894-1978), so zapuščino uničili nemški vojaki med drugo svetovno vojno. Na lastne oči sem več let kasneje videl v ruševinah uničene opuščene ostanke: razbite steklene ploščice, raztrgane dokumente in veliko uničenih slik.

Lastne raziskave:

Zbiratelj znamk in kovancev od leta 1949, ko sem obiskoval drugi razred osnovne šole, sem v nekem časopisu zasledil članek o zbirateljstvu (filatelija in numizmatika). Veliko mojih sorodnikov je živel razseljenih po svetu, na skrivaj sem jim pisal, če mi lahko pošljejo kašno znamkico. Toliko so mi jih poslali, da sem napolnil več škatlic od vžigalic. Ko sem začel spraševati po vaških hišah, če imajo kakšno staro kuverto s znamkami, so govorili, da sem malo *čez les*, a moje noro zbirateljstvo je šlo naprej.

Več let kasneje v neki menjavi znamk in kovancev, mi je bila ponujena velika zbirka razglednic, z veseljem sem jo sprejel. Pri ogledovanju teh razglednic sem opazil, da je na večjem številu pripisan naslov fotografa Antona Jerkiča. Ker so mi bile všečne, sem začel iskati naprej, od začetnega števila okrog sto primerkov sem kmalu prišel do števila 250, danes imam v Jerkičevi zbirki nekaj manj kot 500 različnih.

Pogosto sem se družil s zbiratelji, veliko jih zbira in občuduje Jerkičeve razglednice, največ teh je z italijanske strani, nekaj tudi bolj oddaljenih držav. Veliko sem se naučil in preko ustnih pogovorov slišal, meni še ne poznane zgodbe o Jerkiču, njegovem fotografskem delu in njegovih razglednicah. Malo pa je med njimi takih, ki verjame, da je fotograf Anton Jerkič v tako kratkem času naredil okrog 550 različnih.

Krajevni podatki so črpani iz Wikipedije—proste enciklopedije in Krajevnih leksikonov.

1 Uvod

Dobravlje, rojstni kraj fotografa Antona Jerkiča

Trgovina in Gostilna – Verčon / Trgovina in Gostilna – Jerkič

Razglednico svoje rojstne vasi je Anton Jerkič izdelal in založil jeseni 1898 v svojem drugem natisu, poleg številnih drugih krajev na Goriškem. Prvi natis je izdal spomladi 1898, v seriji okrog petindvajsetih (25) razglednic, imenovanih tudi **"motivne razglednice v mesečini"**.

Leta 1899 pa je izdal doslej neznano število črno - belih razglednic Gorice pod imenom **"mesto z vseh strani"**.

Jerkičeva osnovna dejavnost je bila **fotografija**. Fotografije in posnetke je znal koristno uporabiti pri izdelavi razglednic.

Komen na Krasu, fotografija družine Švara pred domačo hišo leta 1901.

Družina Švara iz Komna je povabila fotografa, da naredi nekaj družinskih posnetkov. Jerkič je izkoristil priložnost in ponudil še izdelavo primerne razglednice.

Komen na Krasu, družina Švara pred domačijo.
Razglednica odposlana 2.12.1901 v Trst.

Fotograf Jerkič je veliko potoval po deželi in fotografiral primerne krajinske motive. Sčasoma je pričel oglaševati izdelavo 1.000 razglednic za ceno 20 do 25 goldinarjev, pri čemer na lastno željo pride brezplačno fotografirati. Nihče naj namreč ne bi zamudil take priložnosti, da v svet pošlje razglednico svojega kraja. Veliko zanimanja je s predlogom vzbudil predvsem pri vaških gostilničarjih in trgovcih, ki so želeli, da bi tudi njihov kraj imel svojo razglednico.

Do konca leta 1898 naj bi jih naredil že več kot 60 različnih. V letu 1899 jih je naredil že toliko, da se jih zaradi pomanjkljivih podatkov ne da sešteti. Razglednice so bile v ponudbi do razprodaje, nekaj jih je celo ponatisnil. Veliko je bilo napisanih in odposlanih več let kasneje, ljudje pa so jih kupovali in hranili tudi kot spominek. Po tem, ko se je Anton Jerkič leta 1894 preselil na Travnik, je svoje fotografije večkrat razstavljal. Bil je tudi nagrajen in si pridobil naziv "Odlikovani fotografski atelje Anton Jerkič".

Bil je že toliko uspešen, da je leta 1898 prevzel še fotografski atelje Clotilde Trouve v Ulici Aquedotto 25 v Trstu. Kasneje se v Trstu preseli na Via delle poste 10/I. Tik pred 1. svet. vojno se še sam preseli v Trst in tam nadaljuje svoje delo. Po vojni se vrne v Gorico, v družinsko vilo Na Pristavi, kjer leta 1924 v starosti 58 let umre.

V 26 letih svojega dela je po moji oceni naredil več kot 500 različnih razglednic, čeprav je bila to njegova vzporedna dejavnost. Naklade nekaterih Jerkičevih razglednic so bile zelo majhne, veliko je izgubljenih ali uničenih, zato spada določeno število ohranjenih med zelo redke. Za zbiratelje pa so prav vse zelo dragocene. Podatki o njegovem delu so žal zelo skopi, ravno tako ustno izročilo, na katero sem se pri raziskovanju naslanjal. A razumeti je treba, da je od tedaj minilo več kot 120 let in da sta vmes pustošili dve svetovni vojni ter druge nevšečnosti.

Anton Jerkič je znal svoje uspehe primerno oglaševati, za vsak "ateljé" je izdelal več različnih oglasnih "signet" in podnapisov, na vsako razglednico je napisal svoj naslov.

Da fotograf ni skoparil z oglaševanjem svoje obrti dokazuje dejstvo, da je naredil okrog 20 različnih podob signet v več barvnih in jezikovnih različicah, v treh, v takratni Gorici enakopravnih jezikih (slovenskem, italijanskem in nemškem). Velikost signete je priredil velikosti slik, ki so bile na željo naročnika različne, oglaševal je izdelavo do naravne velikosti.

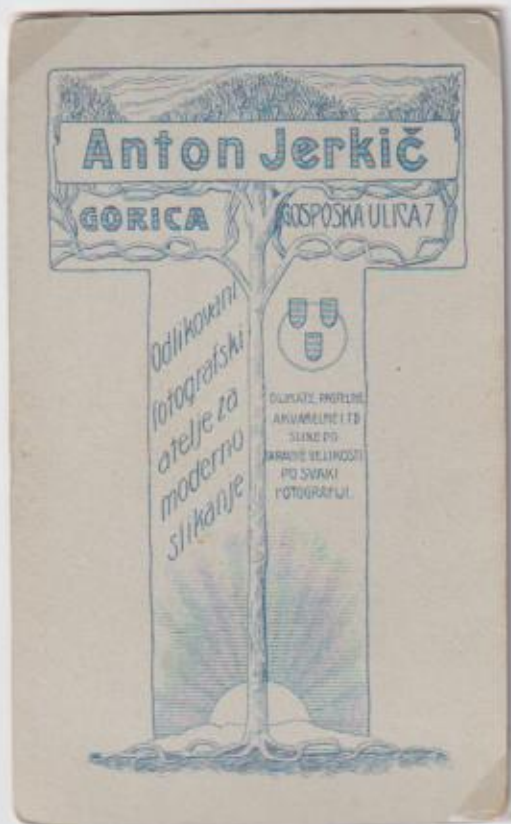
Fotografija nosi na hrbtni strani signeto prve fotografske delavnice v Gorici:
Via st. Chiara No. 5 – Ulica sv. Klare št. 5.

Signeta že odlikovanega fotografa:
Odlikovani fotografski atelier Ant. Jerkič, Gorica, Travnik št. 11

Po začetnem zagonu zaposli pomočnike najprej v goriškem, kasneje še v tržaškem ateljeju. Tako je lahko uspešno izvajal fotografsko in založniško dejavnost v obeh krajih. Razglednice je izdeloval predvsem v Gorici, le manjši del v Trstu.

Oglasne signete za tretji fotografski atelje:
Gorica, Gosposka ulica 7 - Via Signori 7.

Zadnje oglasne signete Jerkičevih fotografskih ateljejev v Gorici in Trstu, ki oglašujejo povečavo slik do naravne velikosti.

2 Prve razglednice fotografa Antona Jerkiča

Vesti o nastajanju in tiskanju prvih Jerkičevih razglednic ni. Poznano je le, da so bile njegove prve pisane že v prvi polovici leta 1898, te so bila tiskane v manjšem številu a zaradi velikega zanimanja je bilo nekaj primerkov dotiskanih ali ponatisnjenih.

Pozdrav iz Gorice – tri motivna z okraji prikazuje: Glavni trg Travnik, panoramo mesta iz zahodne strani in Samostan na Kostanjevici, napis v slovenščini.
Poslana 19.6.1898 iz Gorice v Graz, Avstija.

Pozdrav iz Gorice – panoramski pogled na del mesta proti vzhodu, skrajno desno Goriški grad, napis v slovenščini (tiskane tudi v italijanščini in nemščini).
Poslana 1.9.1898 iz Gorice v New York, ZDA.

Vsaka Jerkičeva razglednica iz prvih tiskov kaže, kako se je fotograf trudil, da naredi nekaj novega tudi v svoji vzporedni stroki. Še bolj prodoren pa je bil ta čas v izdelavi fotografij, te je večkrat razstavljal, bil nagrajen in odlikovan.

Saluto da Gorizia / Gruss aus Görz. Pogled na glavni trg, Piazza grande, z gradom v ozadju in Coroninijevo vilo na Svetogorski ulici. Velika rodbina Coronini izvira iz Bergama, v 15. stoletju se razširi v Furlanijo in Gorico.
Poslana 19.9.1898 iz Rubij v Villa Lagarina, Italija.

Sveta gora pri Gorici. Cerkev na Skalnici, množica romarjev pred vhomom in notranji izgled cerkve. Tri-motivna razglednica z okraji, napis v italijanskem in nemškem jeziku.
Poslana 6.10.1898 iz Gorice v Škofjo Loko.

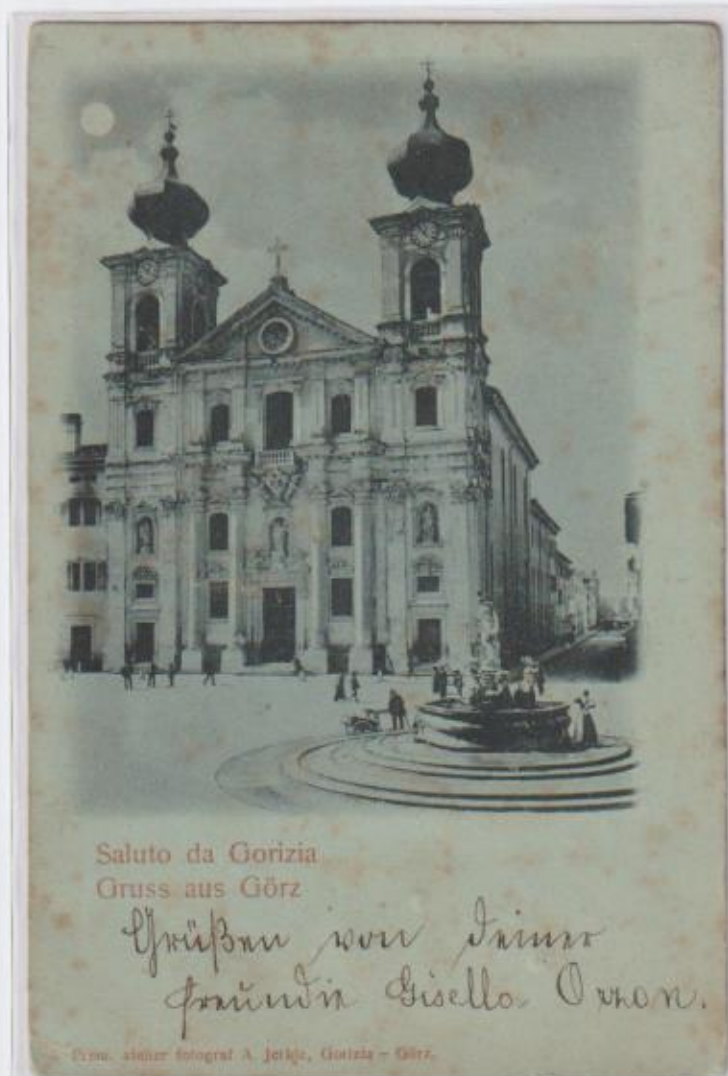
3 Krajski motivi v mesečini

Fotograf je veliko potoval, celotno deželo je prevozil s kolesom in pri tem veliko fotografiral. Iz posnetkov je že v začetku leta 1898 izdelal večje število razglednic. Iz sklopa **Krajski motivi v mesečini** je poznanih vsaj 25 različnih, vse so v modri barvi.

Gorica. Pogled na območje gradu z okolico. Goriški grad je bil zgrajen že v 11. stoletju, preživel številne gospodarje in imel pestro zgodovino.

Poslana 16.5.1898 iz Gorice v Krmin.

Gorica, glavni trg Travnik, Piazza grande. Pogled na cerkev sv. Ignacija in vodomet. Poslana 24.5.1898 iz Gorice v Thüringen, Turingija, Nemčija.

Glede na večjezičnost takratne Goriške je fotograf upošteval želje naročnikov in temu prilagodil opise. V nadaljevanju so prikazane vse različice z imenom in naslovom avtorja, kar redko zasledimo pri drugih izdelovalcih in založnikih razglednic.

Za zbiratelje pa je vse navedeno velikega pomena.

Grado / Gradež. Pogled na turistični kraj v Tržaškem zalivu.
Poleti je bilo mesto polno turistov, v zimskem času pa pusto in prazno.
Poslana 26.8.1899 iz Gradeža na Dunaj.

Grado / Gradež. Pristaniški del turističnega mesta z večjimi lokali in trgovinami,
v ozadju številne vile in počitniške hiše bogatinov.
Poslana 26.7.1898 iz Gradeža na Ptuj, Štajerska.

Jerkičevo fotografsko potovanje po Goriški je kmalu obrodilo sadove. Pred seboj imamo razglednice iz prvega večjega sklopa Motivne razglednice v mesečini, natisnjene v začetku leta 1898 na papirju modrega odtenka.

Pozdrav iz Tolmina. Desno Kozlov rob z ostanki gradu, nekdanj strateške utrbe v lasti grofov Coronini, od leta 1651 popolnoma opuščene.
Poslana 6.8.1899 iz Tolmina v Trst.

Pozdrav iz Tolmina. Glavni trg in del takratnega parka, danes pozidanega. Dva motiva v okrasnih okvirjih.
Poslana 2.8.1898 iz Tolmina v Dolenji Logatec.

Fotograf po poklicu je bil Jerkič vsestransko aktiven, član številnih društev, zaprisežen kolesar in tudi strasten lovec.

V časopisu Edinost št. 134 iz leta 1904 zasledimo naslednji zapis:
 Lovska sreča. Gospod Anton Jerkič, fotograf v Gorici, je ustrelil dne 9. t.m. na Koroški meji lepega divjega petelina.

Kobarid. Posnetek proti SZ, zgoščeno naselje v mesečini, postavljeno na obširni ploščadi ob desnem bregu Soče, tik pod gričem Gradič.
 Poslana 18.5.1899 iz Kobarida v Trst.

Črni vrh nad Idrijo. Posnetek naselja proti severu. Večje kmečko naselje na Trnovski planoti, po 1. svetovni vojni začne kraj postajati zanimiv za obiskovalce.
 Poslana 1.6.1899 iz Črnega Vrha v Trnovo pri Ilirski Bistrici.

Tudi ko še ni bilo asfaltiranih cest, je bila Vipavska dolina priljubljena in manj zahtevna kolesarska tura. Jerkič je tod veliko kolesaril, saj je bil od tu doma.

Ajdovščina in Šturje. Posnetek takrat dveh ločenih naselij, ki ju je ločeval hudournik Hubelj. Desno cerkev v Šturjah, v sredini strnjeno naselje Ajdovščina. Šturje so spadale pod deželo Kranjsko, Ajdovščina pod Goriško - Gradiščansko. Poslana 12.1.1900 iz Ajdovščine v Trst.

Črniče, posnetek z južne strani. Zgoraj izstopa cerkev sv. Vida iz leta 1758. Tod mimo je peljala stara rimska cesta, ki je povezovala Oglej in Emono. Poslana 25.12.1899 iz Črnič v Vipavo.

Naselji Ajševica in Renče sta le par km oddaljeni od Gorice, prvo spada v spodnji del zgornje Vipavske doline, drugo v spodnji del spodnje Vipavske doline.

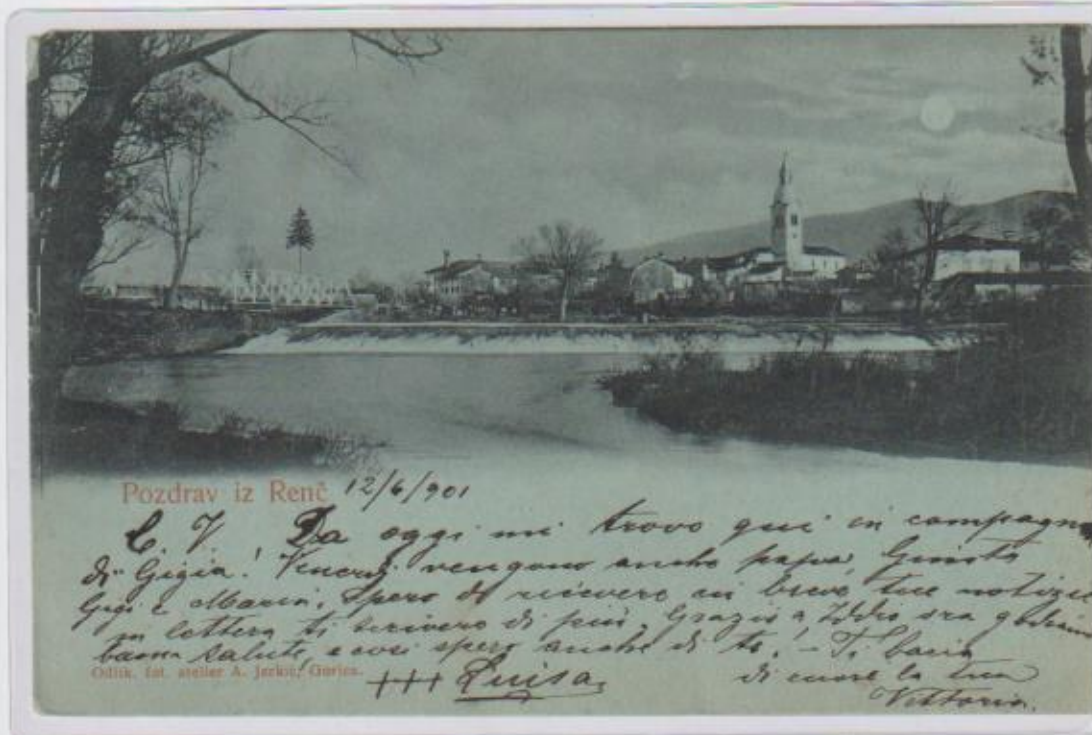
Ajševica. Napisi v dveh tujih jezikih nam dajo misliti, da so bile razglednice namenjene sem prihajajočim gostom. Temu primerno izbrana motiva, levo Gostilna Štrukelj, po domače pri Angeli na Lijaku in desno Dvorec v lasti družine Christalnigg. Poslana 1.4.1899 s poštnege urada južne železniške postaje Gorica na Opčine.

Renče. Pogled s severne strani na del naselja ob levem bregu reke Vipave. Na sredini cerkev sv. Mohorja in Fortunata. Kraj je bil takrat poznan po odličnih zidarjih. Poslana 20.9.1898 iz Renč v Zagreb.

Vipavska dolina (zgornja in spodnja) je bila že takrat poznana po kulinariki in dobrem vinu. Gostje iz Gorice, Trsta in okolice, ki so to znali ceniti, so sem redno zahajali. To je fotograf Jerkič dobro vedel in izdelal veliko lepih razglednic, ki so šle dobro v promet.

Renče s pogledom na jez ob reki z zahodne strani. Skrajno levo most čez Vipavo, cesta pelje skozi naselje na spodnji Kras. V okolici Renč več manjših zaselkov. Stavba desno: med vojno je bila graščina porušena, kasneje le delno obnovljena. Poslana 12.6.1901 iz Renč v Trst.

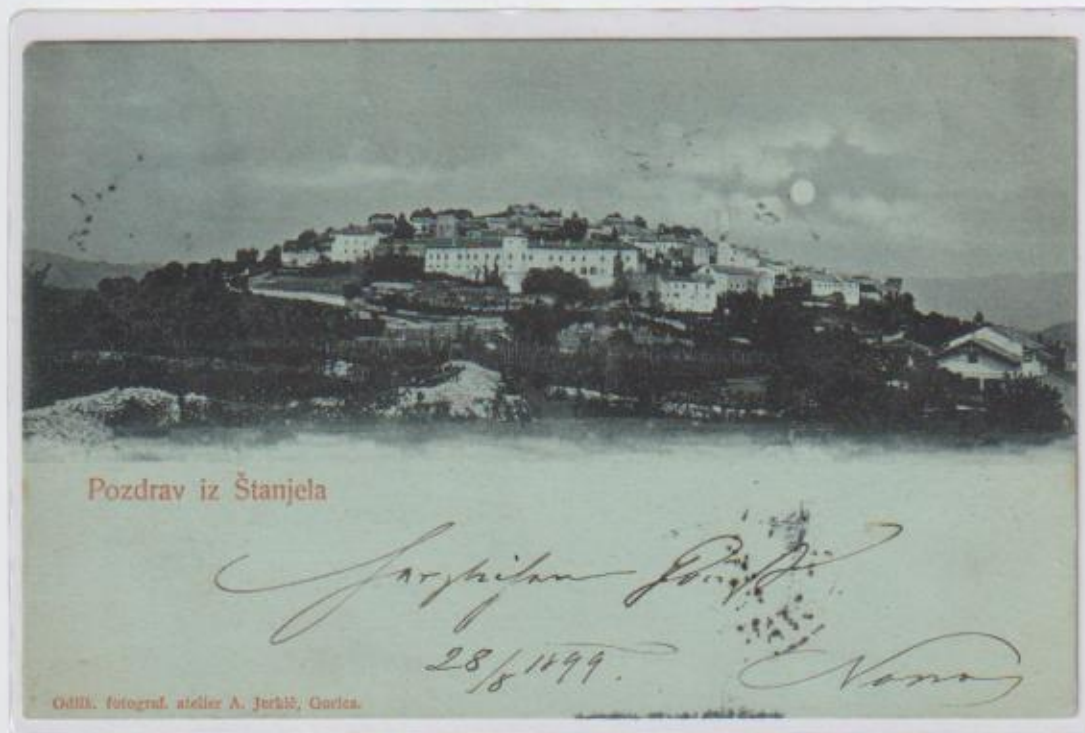

Dornberk, takrat Dornberg. Posnetek naselja ob levem bregu reke Vipave, izstopa cerkev sv. Danijela iz 17. stoletja. Že takrat daleč naokrog poznan vinski okoliš. Jerkič je izdelal vsaj štiri razglednice Dornberga. Poslana 14.5.1899 iz Dornberga v Ljubljano.

Od treh cestnih povezav z Goriške na Kras je glavna ta, ki pelje skozi naselje Rihenberg.
 V središču naselja se loči desno v Komen, druga glavna pa pelje v Štanjel,
 prvo naselje ob poti iz Rihenberka v Sežano.

Rihenberg v dveh slikah: na desni cerkev sv. Urlika v Britofu, levo cesta skozi naselje s
 pogledom na Rihenberški grad plemičev Grayfenberg, od leta 1649 v lasti rodbine Lanthieri.
 Poslana 14.12.1898 iz Rihenberka na Dunaj.

Štanjel, pogled na celotno naselje. V ospredju renesančno - baročni grad
 grofov Cobenzl, ki so jih nasledili grofje Coronini iz Kromberka.
 Poslana 28.8.1899 iz Štanjela na Dunaj.

4 Mesto Gorica, Gorizia, Görz z vseh strani

Odkar so prišle v modo razglednice, se tudi na Goriškem poveča povpraševanje po njih, še posebej v samem mestu Gorica. Jerkič zasluti priložnost in jih v kratkem času naredi lepo število. Mesto predstavi v celoti z vseh štirih strani neba in prevzame primat na tem področju.

Pogled na večji del mesta: prvi proti severu, drugi proti severozahodu.

Gorica. Spredaj levo del glavnega trga, s katerega pelje ulica proti SZ v Goriška Brda in desno proti severu preko Gosposke ulice v Solkan in naprej na Trnovsko planoto.
Poslana 21.9.1901 iz Gorice na Dunaj.

Gorica. Pogled na Travnik s cerkvijo, mimo katere pelje ulica proti Goriškim Brdom, v ozadju hribovje Kalvarije, Sabotina in Trnovske planote.
Poslana 3.8.1899 iz Ločnika (Lucinico) v Trst.

Na samem izhodu z glavnega trga proti severu je imel A. Jerkič fotografski atelje (označen s križcem). Te razglednice so bile tako hitro razprodane, da je moral kmalu dotiskati dodatno količino. Razlikujejo se po barvnem odtenku in napisih.

Gorica. Pogled na glavni trg Travnik proti severu, levo cerkev sv. Ignacija, okrog trga številni lokali in trgovine v pritličjih, v nadstropjih stanovanja lastnikov.
Poslana 25.7.1900 iz Gorice v Mauer, predel Dunaja.

Dotisk predhodne razglednice.

Napisi v italijanščini in nemščini. Ta razglednica je bila tiskana tudi v slovenščini.
Poslana 13.6.1902 iz Gorice v Firenze, Italija.

Ko se fotograf A. Jerkič leta 1890 preseli v takrat trijezično Gorico, odpre svojo fotografsko delavnico že 5. januarja 1891 v Ulici sv. Klare št. 5. Tedaj je mesto že imelo nekaj fotografov, nekateri so tu živeli, drugi so prihajali od drugod.

Gorica – Glavni trg "Travnik" pogled na pročelje cerkve sv. Ignacija, večja stavba levo je bila avstrijska vojašnica 47. pešpolka.
Poslana 19.3.1900 iz Gorice v Kamnik.

Gorica, pogled na "Travnik" proti jugozahodu, sredi trga Neptunov vodnjak Fontana del Neptuno, skrajno levo večja stavba Okrajnega glavarstva.
Poslana 17.7.1899 iz Gorice v Dolnji Logatec.

Gorica s širšo okolico je takrat, ko je fotograf tam deloval, spadala pod Goriško - Gradiščansko pokneženo grofijo, ta pa je bila del Avstro - Ogrske monarhije.

Gorica. Del glavnega trga proti vzhodu, v podnožju goriškega gradu, s številnimi trgovinami in lokali v lasti bogatih lastnikov.
Poslana 8.11.1901 iz Gorice v Gradec, Avstrija.

Gorica. Goriški grad na dveh posnetkih: glavni vhod v obzidani del gradu in del grajskega območja z glavno grajsko stavbo. Danes je tu izredno bogat muzej.
Poslana 7.7.1899 iz Gorice v Gradec, Avstrija.

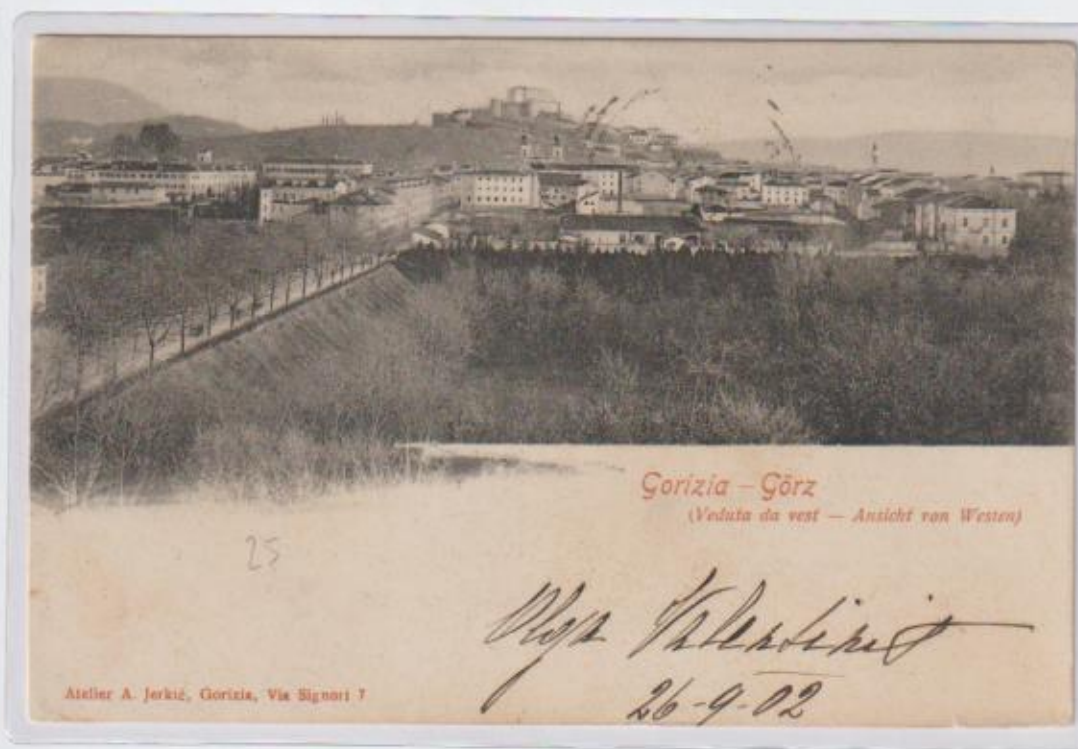

Dve panoramski razglednici mesta z večje razdalje. Posnetek proti vzhodu in SV. To je mojstrovina fotografa Jerkiča, da je tudi iz takšne razdalje naredil zanimiv posnetek.

Gorica. Mesto z zahodne strani, v ospredju Ločnik, širši del mesta z goriškim gradom, v ozadju levo obris Sabotina, desno Trnovska planota.
 Poslana 4.5.1900 iz Gorice v Gradec, Avstrija.

Vhod v Gorico iz Goriških Brd, skozi predmestje na glavni trg Travnik pod goriškim gradom.
 V ozadju se odpira zgornji del Vipavske doline.
 Poslana 26.9.1902 iz Gorice v Čedad.

V letih 1898 do 1914, ko je bila Jerkičeva ustvarjalnost na vrhuncu, je Gorica štela okrog 30.000 prebivalcev, od teh 48% Italijanov (furlansko govorečih), 35% slovensko govorečih in 17% nemško govorečih. V tridesetih letih prejšnjega stoletja se je v Gorici število prebivalcev podvojilo, sprejemale so se odločitve za nadgradnjo mestne infrastrukture.

Gorica. Pročelje nove palače pravičnosti na Via tre Ree, kasneje Viale XXIV. Maggio. Gradnjo palače je nadzoroval poljski inženir Joseph Wujtechowsky med letoma 1899 -1902. Poslana 23.5.1902 iz Gorice v Gradec, Avstrija.

Gorica. Nova sodna palača, Il palazzo del Tribunale, je kot številne druge ustanove mesto dopolnila, obogatila in dvignila na višji, še bogatejši nivo. Poslana 5.2.1902 iz Gorice v Würshofen, Bavarska.

Glavna ulica v Gorici je peljala od mestnega parka do bližine južne železniške postaje. Ulici so večkrat menjali ime, od Via Corso Giuseppe Verdi, Corso Francesco Giuseppe, do Corso Vittorio Emanuele III. Danes je Corso Italia ali preprosto Corso.

Gorica. Levo stavba poštnega in telegrafskega urada, desno gledališče na Via Teatro (Gledališka ulica), na vhodu z glavne ulice Corso Francesco Giuseppe. Poslana 6.5.1903 iz Gorice v Cerklje na Gorenjskem.

Gorica. Caffè al Corso, takrat priznana in cenjena kavarna stoji na vogalu vhoda v ulico Via tre Ree, 200 m naprej od gledališča proti stavbi sodišča. Poslana 21.5.1902 iz Gorice v Pariz.

Del glavne ulice Corso Francesco Giuseppe z na gosto pozidanimi stavbami. Zelo živahno množično sprehajališče v večernih urah.

Gorica, Ulica Franca Jožefa, na desni gledališče in poštno - telegrafski urad, levo številne trgovine, obrtniške delavnice z lastniškimi stanovanji v nadstropjih.
Poslana 15.5.1902 iz Gorice v Vicenzo.

Ulica z različnimi trgovinami in lokali je bila zelo obiskana iz bližnjih in bolj oddaljenih slovenskih vasi, od koder so ljudje prihajali tudi po več ur peš.

Gorica. Gosposka ulica, Via Signori, pogled s severne strani proti Travniku, z vidnima zvonikoma cerkve sv. Ignacija.
Poslana 12.6.1902 iz Trsta v Avstrijo.

Prva svetovna vojna je mesto močno prizadela, v ruševinah so ostale prestižne stavbe, med te lahko štejemo tudi številne cerkve različnih verskih pripadnosti. V vojni porušene ali poškodovane, so takoj po vojni obnovili.

Saluto da Gorizia K. K. Lehrerinnen-Bildungsanstalt
Gruss aus Görz 9 XII 00

*Qual bene mi rallegrò molto
Doravanti Maestra e Scolare!
Molto gratul ed un rispettoso
dall'obbligato G. Debeuss*

Prva. atelier fotograf. A. Jerko, Gorizia - Gorz.

Vsestranski hiter razvoj mesta zahteva primerno šolstvo. Nižje šole se začnejo dopoljevati v srednje in višje, ustanavljajo se nove. Žensko učiteljsiše v Gorici, slovenski in italijanski oddelek se je leta 1874 preselil iz Kopra v Gorico.

Poslana 9.12.1900 iz Gorice v Pulo.

Saluto da Gorizia
Gruss aus Görz

Duomo — Domkirche

Gorica. Metropolitanska katedrala sv. Hilarija in Tiziana je večkrat menjala ime: kapela, cerkev, katedrala, stolnica, do današnje nadškofije. Je sedež goriške nadškofije.

Poslana 18.12.1899 iz Gorice v Vipavo.

Gorica je bila poznana kot trgovsko mesto s številnimi trgi, na katerih se je prekupčevalo z vsem, kar je zrastle in bilo pridelano v okolici mesta, na Trnovski planoti in Vipavski dolini. Kras je tedaj zalagal predvsem mesti Trst in Tržič.

Gorica. Trg Gorišček, Piazza Catterini, kraj številnih sejmov in zadnji dom slovenskega pesnika Simona Gregorčiča (1. nadstropje stavbe, zadnja štiri okna desno).
 Poslana 31.12.1899 iz Gorice v Koper (Capodistria).

Gorica. Trg sv. Antona, Piazza San Antonio, s pokrito tržnico. Tu so mirenski čevljarji prodajali čevlje in škornje, na večjem odprtem prostoru tudi stavbni les in drva za kurjavo.
 Stavba levo frančiškanski samostan.
 Poslana 17.7.1900 iz Gorice v Angers, Francija.

Dva trga, Placuta ali Piazzutta, s cerkvijo sv. Vida in Modesta ter Piazza Corno, Na Kornu, z Attemsovo palačo.

Gorica. Placuta ali Mali trg, *Piazzutta*, s cerkvijo sv. Vida in Modesta. Na trgu je bil vsako leto ptičji sejem. Kasneje so tu dolga leta organizirali **bolšje sejme** s pestro ponudbo. Poslana 24.7.1899 iz Gorice v Matulje.

Postajališče in zbirališče kočijažev in konjskih tramvajev, ki so prevažali potnike do južne železniške postaje. Kasneje so tod speljali tramvajsko progo, ki je povezala južno in severno postajo.

Gorica. Na Kornu, Piazza Corno, danes Piazza de Amicis, s palačo grofov Attems iz 18. stoletja, ki je bila poklonjena in leta 1900 spremenjena v muzej. Poslana 9.9.1899 iz Gorice v Milano.

V mesto in okolico je Avstrija namestila veliko vojašchine. Meja z Italijo je bila le par deset kilometrov oddaljena od Gorice. Trenja med državama so se večala in čutili je bilo, da se približuje vojna. Izbruhnila je prav v teh krajih, v najhujši obliki.

Gorica. Vojašnica Rainer, Caserma Rainer, na Tržaški ulici oz. Via Duca d' Aosta, zgrajena v zadnjem desetletju 19. stol. za potrebe pehote avstrijske vojske. Na dvorišču je bil postavljen bronast doprski kip cesarja Franca Jožefa. Poslana 29.6.1900 iz Gorice v Teuffenbach, Avstrija.

Gorica, topniška vojašnica. Poslana iz Gorice v Bohinjsko Bistrico.

Prva svetovna vojna je mesto zelo prizadela, večji del je bil delno ali popolnoma porušen. Pri obnovi so nastale velike spremembe, nekaj ulic in stavb danes ni več, številnim ulicam so spremenili imena, zgrajeno je bilo novo moderno mesto.

Gorica. Kapucinska ulica, *Via Cappuccini*, je bila v celoti porušena. Prikazanega na Jerkičevi razglednici ni več, pri obnovi je bilo vse spremenjeno.
 Poslana 27.4.1902 iz Gorice v Ljubljano.

Gorica, Villa Beckmann. Vila je bila zgrajena v 17. stol. za plemiče Sembler. Leta 1836 je gostila francoskega izgnanca Henrika V. Družina Beckmann je vilo kupila sredi 19. stol., tik pred vojno jo je povsem prenovila, med vojno pa je bila precej poškodovana in po obnovi precej spremenjena.
 Poslana 27.2.1902 na Dunaj.

Mesto trgovsko - sejmiškega slovesa je bilo najprej zasnovano kot vrtno in počitniško mesto. Izstopale so manjše uličice, številni trgi z mestnimi parki in drevoredi. Dva večja mestna parka sta bila Goriški ljudski vrt, ki je nastal leta 1863 in grajski vrt Zingraf pred palačo Karla Zingrafa, kasneje last družine grofov Coronini - Cronberg.

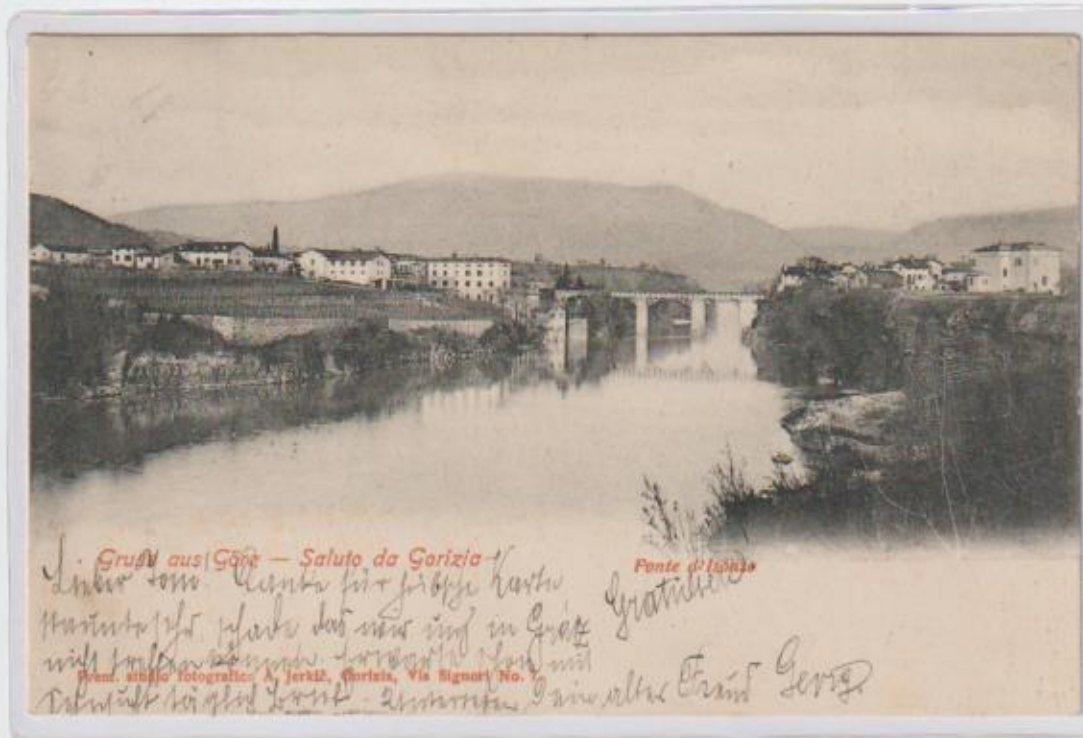

Gorica. Goriški ljudski vrt, Giardino Pubblico, je bil prav primeren za počitek številnih gostov, ker je bil v samem središču mesta ob glavni ulici Corso.
 Poslana 26.5.1899 v Rumburg, Češka.

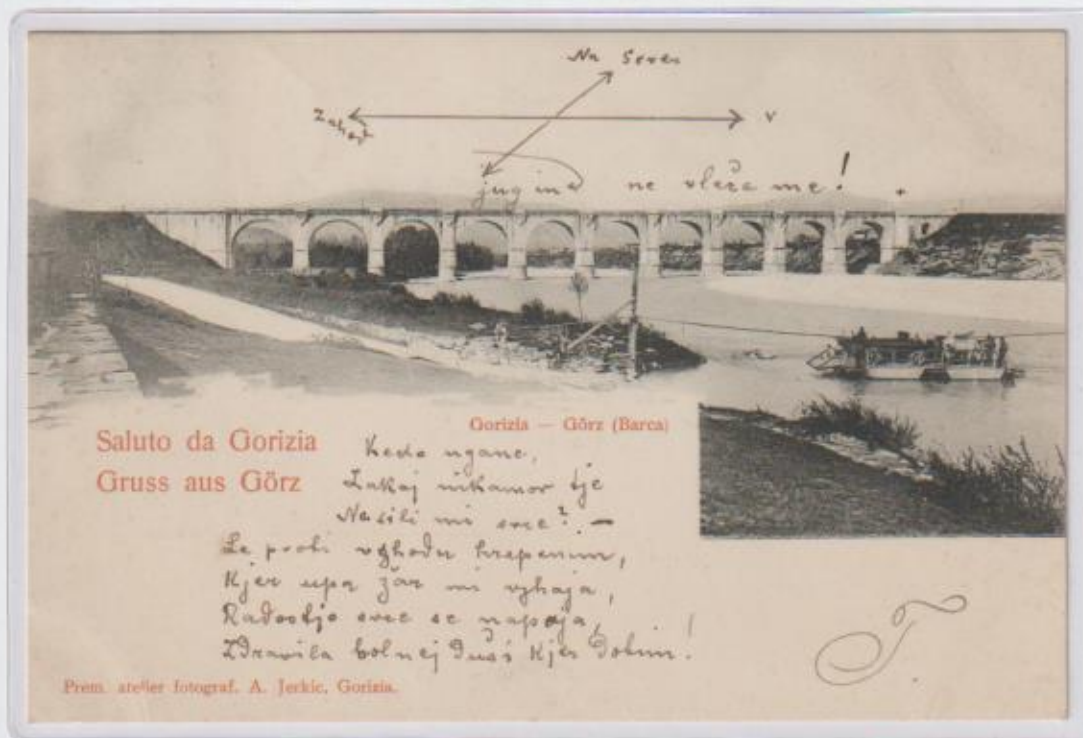

Gorica, grajski park Zingraf. Na levi strani Placute je na gričku pred svojo palačo grof Karl Zingraf uredil krasen grajski park. Ta je kasneje prišel v last grofa Coronini. Palača in park sta bila po 1. svet. vojni obnovljena. Vredna ogleda.
 Poslana 26.11.1799 iz Gorice v Vipavo.

Dva mostova, prvi na cestni povezavi v Goriška Brda in tamkajšnjimi graščinami, drugi večji železniški most na progi Trst - Gorica - Videm.

Gorica. Most čez Sočo, Ponte d' Isonzo, je bil med vojno porušen. Novozgrajenega so poimenovali Il ponte nuovo, Novi most, in' povezuje mesto z naselji na desnem bregu Soče. Je tudi najkrajša cestna povezava z Goriškimi Brdi.
 Poslana 9.2.1903 iz Gorice v Győr na Madžarsko.

Gorica, železniški most čez reko Sočo na južni železnici. Ob gradnji te proge je bilo veliko pregovarjanja in dilem, predlaganih več možnih različic, na koncu je obveljala različica Gorica - Krmin - Videm. Odprta je bila konec oktobra 1879.
 Poslana 27.11.1899 iz Gorice v Vipavo.

8 Okolica mesta – Gorice

Okolico Gorice predstavljajo razglednice obrobnih vasi, ki so bile za mesto zelo pomembne, mesto so dnevno zalagale z domačimi prehralnimi pridelki. Iz bolj oddaljenih gorskih vasi so dovažali meso, mleko, perutnino, krompir, drva, oglje in drugo.

Štandrež, (italijansko ime Sant Andrea) je bil slovensko kmečko naselje na jugozahodnem robu mesta. Z obsežnimi njivami in vrtovi so mesto oskrbovali predvsem s zelenjavo in sadjem.

Župnijska cerkev sv. Andreja, prva je bila postavljena leta 1663. Cerkev na razglednici pa leta 1901, ta je bila med prvo svetovno vojno porušena. Posnetek je nastal po nedeljski maši. Poslana 29.9.1902 iz Gorice.

Pevma, srednjeveški zaselek z graščino in cerkvijo sv. Silvestra, v dvorcu sta živeli družini Tiefenbach in Thommel. je bila največje naselje v bližini, nahaja se na severni strani mesta ob desnem bregu reke Soče. Naselje z mestom povezuje cesta, ki pelje v Goriška Brda, takrat tudi s pomožnim mostom na vrveh - vrvjo ("passarella") čez reko Sočo, med Solkanom in vasjo Šentmaver / Šmaver na drugi strani.

Pevma, pogled na osrednji del naselja, večja stavba v sredini je nekdanji dvorec.

Poslana 9.1.1901 iz Gorice v Ajello.

Goriška Brda (Brda) se nahajajo na skrajnem zahodnem delu Slovenije ob meji z Italijo. Pred I. svetovno vojno je bila tu meja med Avstrijo in Italijo. Po vojni je bil del Brd nerazumno dodeljen Italiji, do takrat so tu gospodarili goriški grofje, njihovi podložniki domačini so jim obdelovali zemljo in skrbeli za sadje in vinsko trto.

Šentmaver / Šmaver (St. Mauer), naselje se imenuje po istoimenski graščini in cerkvi "San Mauro" Stavba v takratni lasti goriških grofov je ostala nepoškodovana, cerkva je bila v I. svet. vojni porušena.
Poslana 8.6.1905 iz Solkana v Ljubljano

Števerjan (St. Ferjan), je bil slovensko naselje, danes na italijanski strani meje, središče vasi je nameščeno na najvišji točki okoliškega gričevja s številnimi sadovnjaki in obširnimi vinogradi.

Števerjan - tri-motivna z okraji: pogled na središče vasi s cerkvijo sv. Florjana, poštni urad in graščina Formentini. Večina domačinov vestno ohranja jezik in navade matične Slovenije.
Poslana 12.5.1902 iz Števerjana v Kojško.

Za Goriška Brda je Jerkič naredil le par razglednic, še posebej to velja za tisti del, ki je bil takrat na slovenski strani. Brda so spadala med revnejša področja z nekaj bogatimi oblastniki. Oblastniki niso imeli interesa založiti razglednice, revni pa niso zmogli finančno.

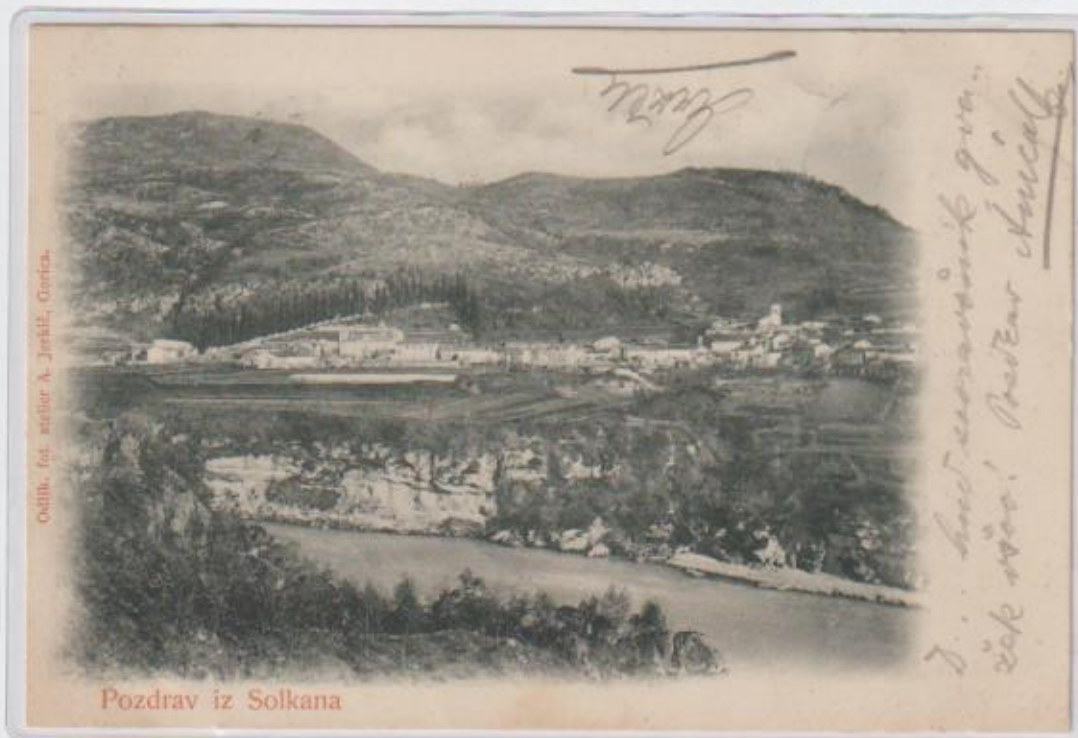
Kozana, pogled na strnjeni del v središču vasi, desno Ljudska šola, levo gostilna. Posnetek je nastal ob nekem prazničnem dnevu, kar priča množica ljudi. Poslana 18.4.1900 iz Šempasa v Graz – Gradec.

Kojso, panoramski posnetek vasi s župnijsko cerkvijo Marijinega vnebovzetja in cerkvico Svetega Križa po istoimenskem gričku nad vasjo. Poslana 30.6.1902 iz Kojsega v Jarkovacz na Madžarsko.

Solkan je večje predmestno naselje na severni strani Gorice, prve omembe Solkana segajo v leto 1001. V času A-O je bil poznan po močni mizarski industriji in cerkvi na Sveti gori, po letu 1906 še po znamenitem železniškem mostom preko reke Soče.

Solkan, pogled na naselje s širšo okolico, desno cerkev, večji del proti levi je graščina, vmesni predel so polja z njivami, spodaj struga reke Soče.
Poslana 12.7.1899 iz Solkana v Ljubljano.

Solkan, tri-motivna z okraji predstavlja: pogled na naselje s širšo okolico, desno ob Soči industrijska cona z mlinom in žago, spodaj levo ostanki cerkvice na Sabotinu.
Poslana 2.9.1898 iz Solkana v Ljubljano.

Pod takratno Občino Solkan je spadala tudi leta 1850 oblikovana **katastrska** občina Kromberk z nekdanjo poznano graščino Corronini, ki je takrat obvladovala celotno Goriško.

Solkán, dve motivna z okraji, levo cerkev sv. Štefana, desno trg z gostilno "Pri Droču"
Poslana 2.12.1900 iz Solkana v Vipavo.

Kronberg (Kromberk), levo izredno priljubljena gostilna "Pri Poberaju",
desno grad Corronini iz 16. stoletja, danes tu domuje Goriški muzej.
Poslana 15.10.1902 iz Gorice na Dunaj.

Skozi Rožno dolino je takrat peljala glavna cesta iz Gorice mimo Ajdovščine do Vipave. Par sto metrov naprej od mogočnih "Wanekov" in "Baumgarterja" so bile še druge gostilne, ki so gostom nudile vse udobnosti za krajši ali daljši počitek.

Pri Bajti - "Alla Baita" gostilna s prenočišči je bila tako blizu mesta, da so gostje sem prihajali peš, s kolesi, premožnejši z lastnimi ali najetimi kočijami.
Poslana 24.7.1902 iz Gorice na Dunaj.

"Alla Baita" pogled na večji prostor za druženje in zabavo, pred imenovano gostilno. Tu je goriška gospoda v družinskem krogu preživela številne nedelje in praznike.
Poslana 1.8.1902 iz Gorice v Cnfanaro – Istria.

Šempeter pri Gorici je nastal kot kmečko naselje ob potoku Vrtojbi. Prva omemba sega v leto 1200, v polovici 20. stol. je tu nastala Coroninijeva graščina v bližini cerkve sv. Petra, ki je bila zgrajena v 15. stol. Med prvo svetovno vojno je bilo vse porušeno.

Šempeter pri Gorici, čas pred I. svet. vojno: desno cerkev na "Placu", ki so ga obkrožale številne domačije, trgovine in lokali, v sredini gostilna na vogalu proti Vrtojbi, levo Coroninijeva graščina, kasneje spremenjena in dozidana.
 Poslana 11.10.1898 iz Šempetra v Trst.

V dolgoletnem zbiranju in raziskavah sem dobil med številnimi razglednicami Šempetra samo zgornje dve od fotografa Jerkiča, kar je veliko vprašanje zakaj?
 Poslana 17.3.1901 iz Šempetra v Tržič.

10 Dogodki, društva in zbori

Med Jerkičevimi razglednicami si zaslužijo posebno obdelavo številni pomembni dogodki: slike društev, pevskih in glasbenih zborov ter drugi skupinski posnetki. Koliko je takšnih razglednic? Oprijemljivih podatkov ni, vem pa, da so bile narejene po naročilu v zelo majhnem številu. Med temi razglednicami izstopa znamenita serija desetih posnetkov iz življenja in o pogrebu pesnika Simona Gregorčiča. Jerkič je bil edini fotograf, ki si je pridobil dovoljenje, da je lahko slika pogreb in izdela omejeno število razglednic.

† Simon Gregorčič.
rojen 15. okt. 1844 na Vrtnem pri Kobaridu
umrl 24. nov. 1906 v Gorici.

Serija razglednic iz življenja in pogreb.

Portret Simona Gregorčiča iz leta 1884

Rojstna vas in rojstna hiša S. Gregorčiča.

Fotograf je dodal verze iz Gregorčičeve pesmi Kmečki hiši

Vrstno-Rojstna vas Simona Gregorčiča.

Rojstna hiša Simona Gregorčiča.

Mogočna nisi, ne prostorna
In stavl te umetnik ni,
Bolj kot bogata si uborna,
Preprosta selska hiša ti!

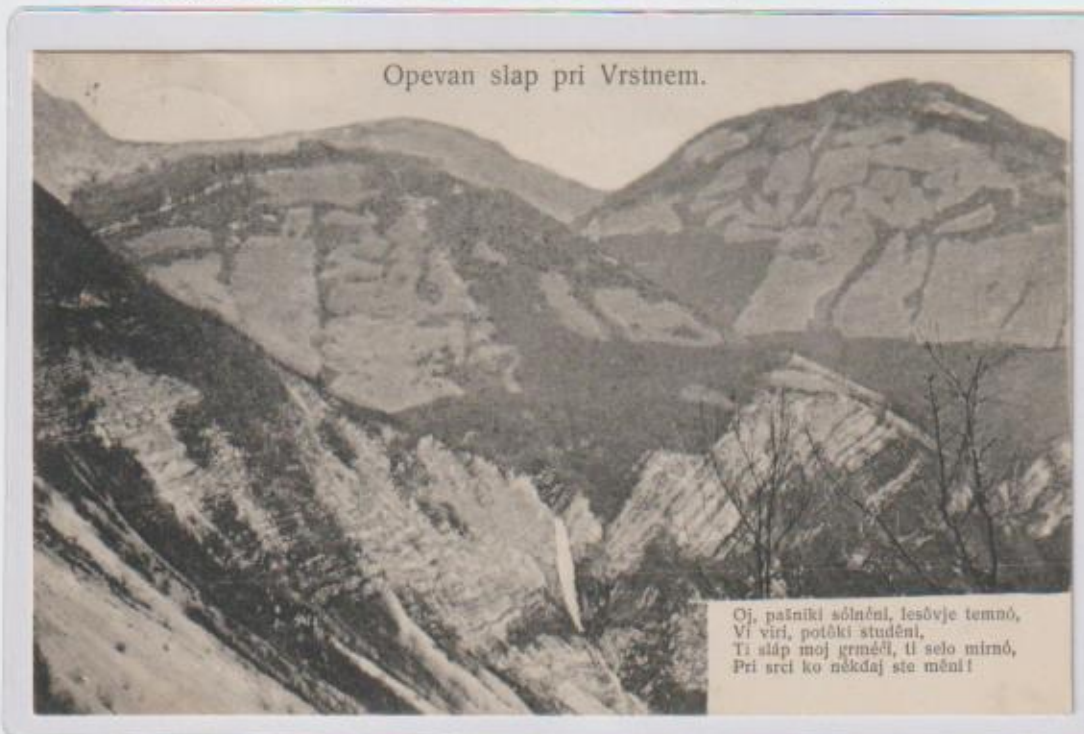
In vendar ne palač ogrômnih
In njih blesku ne bom slavil;
A tebi, dom, seljakov skrômnih,
Nesmrten venec rad bi zvil.

Za Slovence je bilo leto 1844 prav posebno znamenito, rojena sta bila dva duševna velikana, to sta bila Josip Jurčič pisatelj in časnikar in **Simon Gregorčič** pesnik in duhovnik.

Krnsko gorovje. Pogled na vrh Krna, spodaj desno so planine s pašniki in rojstna vas Vrsno. S. Gregorčič je tu preživel svoja najlepša otroška leta in to lepo opisoval v svojih pesmih. *Razglednica ni poslana – večino teh so kupovali za spomin.*

Slap pri Vrstnem. Kasneje so slap poimenovali z imenom Gregorčičev slap. Kako srečen je bil pesnik v teh gorah, nam povedo pripisani verzi v pesmi Pastir. *Poslana 30.12.1906 iz Gorice v Trnovo ob Soči.*

Ko je Simon Gregorčič napisal veliko pesmi in izdal Poezije leta 1882, so zbirko imenovali Zlata Knjiga. Že leta 1885 so knjigo ponatisnili, pesnika se je oprijel vzdevek Goriški slavček.

Reka Soča in Krnsko gorovje. Pogled na gorovje proti SV, spodaj tok reke Soče, levo vidna cerkva sv. Lovrenca na Libušnjem. Pesnikova največja želja je bila, da bo tu pokopan.

Simon Gregorčič na mrtvaškem odru. Na Gorišček, kjer je ležal mrtvi pesnik, so romale množice ljudi. Iz bližnje in daljne okolice so prišli kropit velikega pesnika. Ob krsti pa mu je stala stalna straža Sokolov. Pripisani verzi so iz 136 vrstične pesmi Oljki

Pesniku in duhovniku je bila izpolnjena zadnja in največja želja, vrniti se Nazaj v planinski raj v domači kraj, tja, kjer je preživel svoja najlepša mladostna leta.

Pogrebni sprevod k cerkvi sv. Lovrenca na Libušnjem pri Kobaridu.
Pogled na cerkev in pokopališče v ozadju hribovje v okolici pesnikove rojstne vasi.

Sprevod nepretrgane množice ljudi na pesnikovi zadnji poti.

Polaganje krste v grob.

*Ena se tebi je želja spolnila,
truplo, da v zemlji domači leži.*

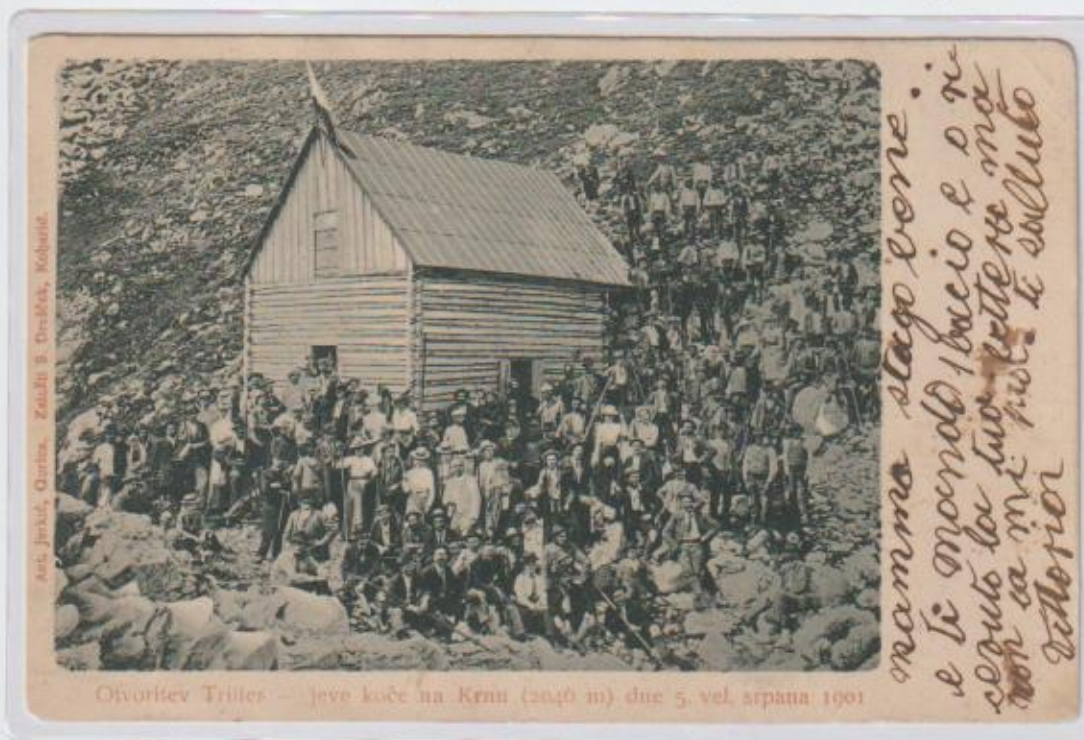

Simon Gregorčičev pogreb.

A dást nam se je ločiti,
Nad tabo treba ni solziti:
Na srečni poti ti si zdaj,

Tolminski odvetnik dr. Karel Triller je ustanovil soško planinsko društvo v Tolminu in postavil prvo kočo na Krnu, otvoritev je bila 5. avgusta 1901. Za kočo pa je bil usoden plaz leta 1904, ki je kočo močno poškodoval, kasneje so v bližini postavili novo.

Otvoritev Trillerjeve koče na Krnu. Fotograf Jerkič tega dogodka ni zamudil in naredil pričujočo razglednico, založnik pa je bil gostilničar S. Drešček iz Kobarida.
Poslana 21.6.1906 iz Kobarida v Trst.

Kronberg pri Gorici. Neznani dogodek na vrtu "Gostilne pri Poberaju" ob prisotnosti velike množice ljudi s številnimi muzikanti, da vedeti, da se je tu v bližini nekaj velikega dogajalo ali praznovalo.

Izgradnja železniške proge Jesenice – Gorica je bil v času Avstro–Ogrske vladavine za ta del goriške dežele največji projekt stoletja. Železnica je povezala goriško s kranjsko, poleg krajše poti med deželama je dala ljudem ob progi službo, ostali so imeli krajši dostop do zaposlitve.

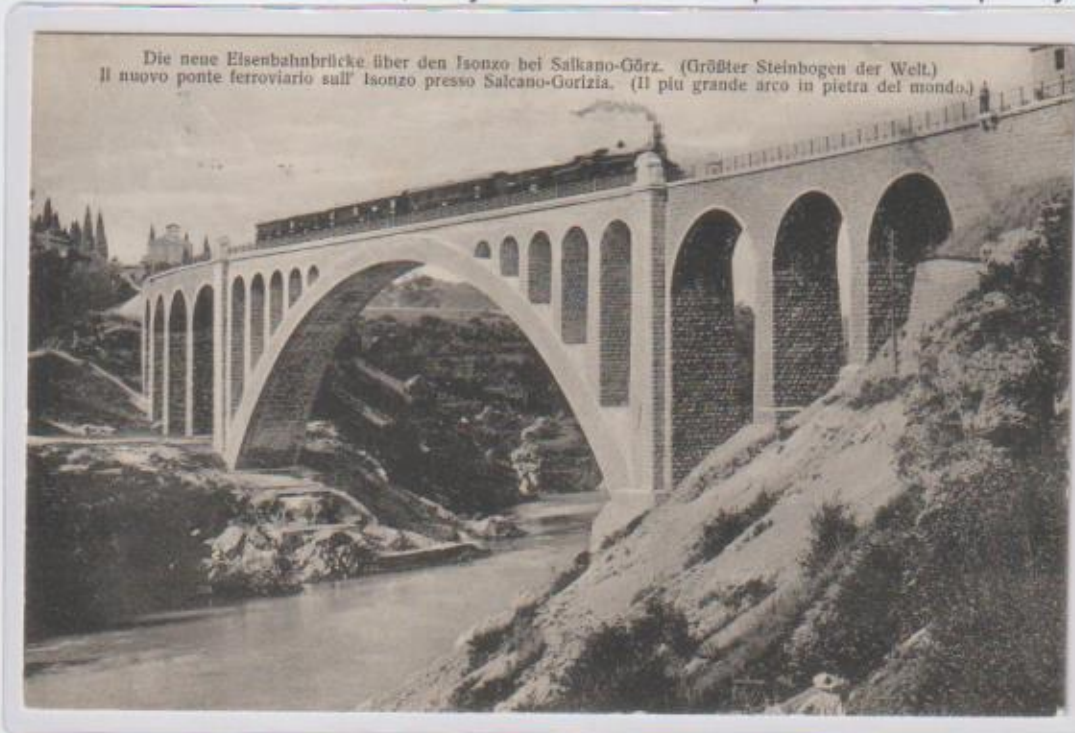

Die Eröffnung der Tauernbahn am 10. 7. 1906. Der Empfang Sr. k. u. k. Hehrlich des kaiserlichen Prinzen Ferdinand d'Este am Gärzer Bahnhof durch Hebrden und Körperschaften des Landes.

L'apertura della Transalpina al 10. 7. 1906. Il ricevimento di Sua Altezza l. r. Principe Ferdinando Francesco Ferdinando d'Este da parte delle Autorità e Corporazioni della provincia alla stazione ferrov. di Gorizia.

Gorica. Odprtje železniške proge imenovane " **Transalpina** " Jesenice – Gorica 19.7.1906. Častni sprejem prestolonaslednika Franca Ferdinanda na postaji v Gorici.

A. Jerkič je primorski del proge obeležil na številnih razglednicah, delo na progi je spremljal od začetne faze do svečane otvoritve. Ni pa uspel narediti posnetka, ko so dvorni vlak na željo prestolonaslednika ustavili na mostu, ker je v tem času čakal prihod vlaka na postaji v Gorici.

Die neue Eisenbahnbrücke über den Isonzo bei Salcano-Görz. (Größter Steinbogen der Welt.)
Il nuovo ponte ferroviario sull' Isonzo presso Salcano-Gorizia. (Il più grande arco in pietra del mondo.)

Solkanski most, ko preko lepotca pelje potniški vlak iz Gorice proti Jesenicam. Most je poznan po največjem kamnitem loku na svetu (85 m).

Poslana 6.10.1906 iz Gorice v Ljubljano.

Pevsko-bralna društva, društva Orel in Sokoli, glasbene skupine in telovadne skupine je Jerkič obeležil na nepoznanem številu razglednic. Podatki so tako skopi, tudi zaradi ljubosumnega hranjenja le teh razglednic v privatnih zbirkah in državnih arhivih.

Kozana v Brdih. Bralno društvo ustanovljeno leta 1886, prvi Občni zbor leta 1887, takrat manjša slovenska vasica, zelo zavedna in kulturno izredno aktivna.

"Pevski zbor slov. katoliško izobraževalnega društva v Kozani" in "Odsek Orel v Kozani" V literaturi omenjeni letnici 1909 in 1910 sta verjetno letnici ustanovitve ali 10. obletnice.

V okolici Gorice, na Krasu in Vipavski dolini so se ustanovljala številna takšna društva, večina teh nosi ustanovne letnice na prelomu iz 19. v 20. stoletje, poleg fotografa A. Jerkiča so te ustanovitve obeležili tudi številni drugi fotografi.

Devin. Bralno in pevsko društvo "Ladija" v Devinu je ustanovil Miroslav Ples leta 1899. Zelo aktivno društvo neprekinjeno deluje še danes, redno praznujejo okrogle obletnice. Razglednico je Jerkič naredil v tržaškem ateljeju.

Bazovica. Pevsko društvo "Lipa" v Bazovici. Razglednico je Jerkič naredil ob 10-letnici delovanja v goriškem ateljeju. Poslana 1.8.1909 iz Bazovice v Kozino.

7 Dolina reke Idrijce (od Svete Lucije do Idrije z okolico).

Reka Idrijca se izlije v reko Sočo pri Sveti Luciji (Most na Soči), umeščena je pod obronki večjih ali manjših okoliških planin. Fotograf Jerkič je te kraje večkrat obiskal in naredil lepo število razglednic, ki sem jih uvrstil v to poglavje.

Sveta Lucija (Most na Soči). Tu se združita reka Soča in Idrijca, kasnejša zajezev rek je ustvarila umetno jezero. Nekoč trgovsko središče je kraj postal turistično zanimiv. Pogled na takratno naselje proti severu pred zajezivitvijo.

Poslana 11.9.1899 iz Sv. Lucije v Gorico.

Sv. Lucija. Glavni trg "Na Placu" obkrožen s številnimi lokali in gostilnami, ki so s časom prerasle v hotele. Iz okoliških krajev so sem vozili ljudi z vozovi, premožnejši so si privoščili kočije. Takrat najbolj poznane gostilne v naselju: Anton Mikuž, Vuga in Skrt.

Poslana 25 9 1901 iz Svete Lucije na Dunaj

Kraj je omenjen v buli papeža Celestina že daljnega leta 1192. Nad trgom je župnijska cerkev sv. Lucije z začetkom gradnje leta 1584. Razvoj kraja se začne že v zgodnji železni dobi, o čemer pričajo bogate arheološke najdbe.

Sv. Lucija. Vodopad pri sotočju reke Soče in Idrijce pred zaježitvijo, na desnem bregu sta bila žaga in mlin. Kazali so se že prvi začetki rekreacijskega turizma. Poslana 8.7.1899 iz Gorice v Benetke.

Idrija pri Bači. Naselje je postavljeno na obronku polj v spodnjem delu reke Idrijce, ob cesti med Sv. Lucijo in Idrijo. Poleg župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika so imeli šolo, trgovino, gostilno in več lokalov. Bogata najdišča s 30 m dolgo nekropolo in grobovi, so odkrili pri arheoloških izkopaninah v letih 1886/87.

Poslana iz pomožne pošte BAČA 8.9.1903 v Srednjo vas pri Poljanah.

Dolina Idrijce z vsako vasico ob reki ali bližnji okolici preseneča vsakega obiskovalca. Lepe raznolike naravne danosti, izredno čista voda, prijazni domačini so že sto in več let nazaj nudili gostom pestro ponudbo domačih dobrot.

Slap ob Idriji. Naselje je postavljeno na obeh bregovih reke Idrijce. V večji stavbi desno je bila Gostilna Matije Hvala s prenočišči in **poštni urad**. V vasi so imeli mlin, opekarno in dve žagi, ob reki še rekreacijski prostor in kopališče za hrabre.

Poslana 25.7.1900 iz Slapa v Trst.

.....
V središču naselja se od glavne ceste loči krak, ki pelje na čudovito Šentviško planoto.

Šentviška gora. Kraj sodi med najstarejša naselja na Tolminskem in je kot sedež treh župnij omenjen v papeževi buli že leta 1192 z baročno cerkvijo sv. Vida iz leta 1723.

Poslana 6.8.1903 iz Slapa v Idrijo.

Naselje Cerkno je od reke Idrijce oddaljeno le par km, mimo je že davno peljala pomembna pot iz Soške doline preko Planine v Poljansko dolino in Škofjo Loko. V času A-O je bi tu sedež okrajnega sodišča, leta 1900 so odprli čipkarsko šolo.

Cerkno. Pogled na večji del naselja proti severu s župnijsko cerkvijo sv. Ane, cerkev so začeli graditi leta 1710, po načrtu baročnega stavbarja in arhitekta Gregorja Mačka iz Poljan nad Škofjo Loko. Zgrajena po vzoru ljubljanske stolnice je dokončana leta 1776. Poslana 13.3.1903 iz Cerknega v Ljubljano.

Cerkno. Pokopališka cerkev Svetega Jerneja je bila postavljena že v 13. stoletju. Postavljena na obrobju naselja, pod vznožjem lepo obdelanih hribčkah, veliko pred župnijsko sv. Ane v središču naselja, kasneje je veljala kot nadomestna cerkev. Poslana 10.9.1900 iz Cerknega na Vrhniko.

Spodnja Idrija leži 4 km nižje od Idrije. Prvi dokumenti o omembi Sp. Idrije segajo v leto 1156, ko je omenjena kapelica na Skalci. Kasneje so jo povečali v cerkev z imenom "Marija na Skalci". V 18. stoletju je bila pri obnovi okrašena z značilnimi freskami Jožefa Mraka.

Spodnja Idrija. Pogled na cerkev, ki je bila kasneje imenovana Devica Marija Vnebovzetja in postala Župnijsko središče. Poslana 6.4.1902 iz Gorice v Benetke.

Legenda o "škafarju" iz leta 1490, ko je odkril svetlikajočo snov živosrebrne rude je na tem mestu, po letu 1500 skokovito nastajalo mesto Idrija. Med letoma 1522 – 1533 so zgradili Grad. Ogromni prihodki od proizvodnje živega srebra so Idrijo dvignili v mesto.

Idrija. Pogled na osrednji del mesta umeščenega v stisnjen prostor malo večje doline. V sredini mesta cerkev, poslovno upravne stavbe in levo na manjšem gričku Grad Gewerkenege. Poslana 22.8.1901 iz Idrije v Gorico.

Osrednji najbolj naseljeni del mesta predstavlja: skrajno levo vogalček Ljudske šole do-
 grajene 1876, Mestno hišo iz leta 1898 (reprezentativna secesijska upravna palača –
 rotovž), v središču cerkev sv. Barbare (začetek gradnje leta 1622, dokončana leta 1741),
 na desni strani so bile trgovine in številni lokali s stanovanji lastnikov.

Idrija. Cerkev sv. Barbare posvečena zavetnici rudarjev. Spomladi leta 1945 je bila pri
 raketiranju mesta uničena, ostanki pa so bili odstranjeni. Novo cerkev sv. Barbare so
 kasneje zgradili na mestu starega pokopališča na obrobju mesta.

Poslana 3.3.1904 iz Idrije v Tržič.

Idrija. Cerkev sv. Antona Padovanskega. V 17.stol. so rudarji na hribčku postavili kape-
 lico, leta 1678 je baron Lichtenheimb postavil cerkev, leta 1776 so nad cerkvijo postavili
 Križev pot. Pod gričem so bile posamezne hiše, kasneje je tu nastalo zgoščeno mesto.

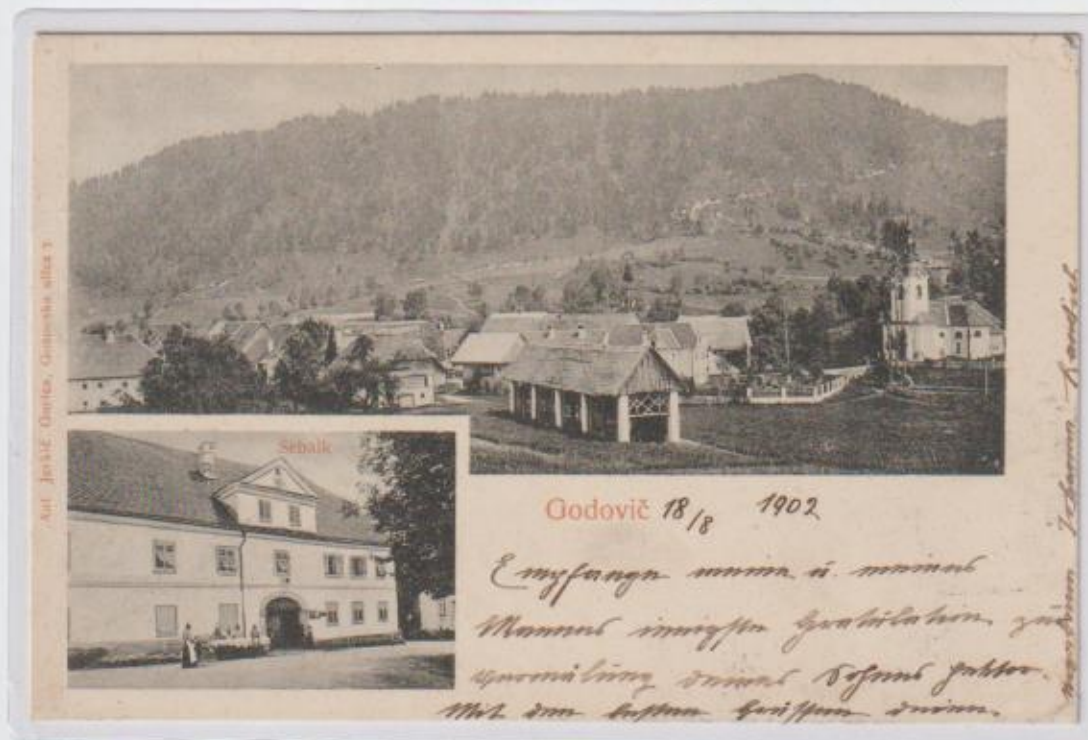
Poslana 8.10.1901 iz Idrije na Češko.

Lepo planinsko vasico nad Idrijo, v nadmorski višini 699 m je obiskal tudi fotograf Jerkič. Predvsem je tu pomembna baročna cerkev sv. Urha, ki nosi letnico 1647, prvič uradno omenjena v urbarju loškega gospostva leta 1501.

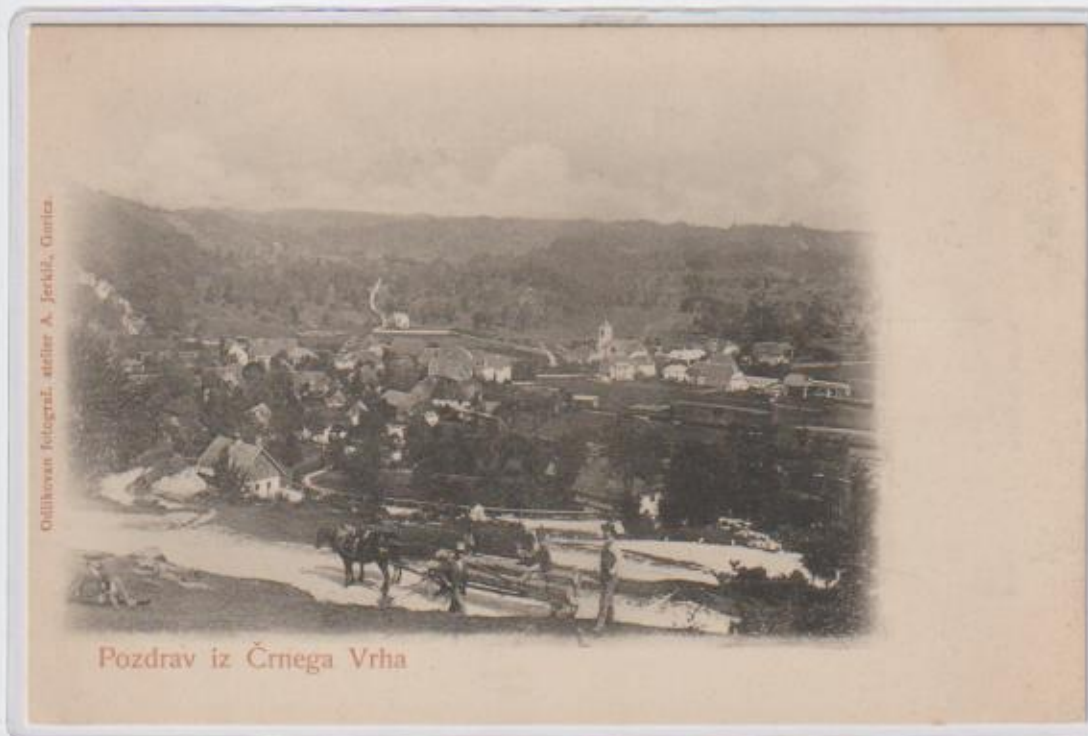
Zavratac (Zavratac). Pogled na cerkev, ki je postavljena v središču razkropljenih domačij. Dostop je mogoč iz (primorske, notranjske in kranjske) strani, lep razgled na širšo okolico. Poslana iz Idrije ok. leta 1900 v Brežice. Založnik trgovec Sim Bezeljak iz Zavrataca.

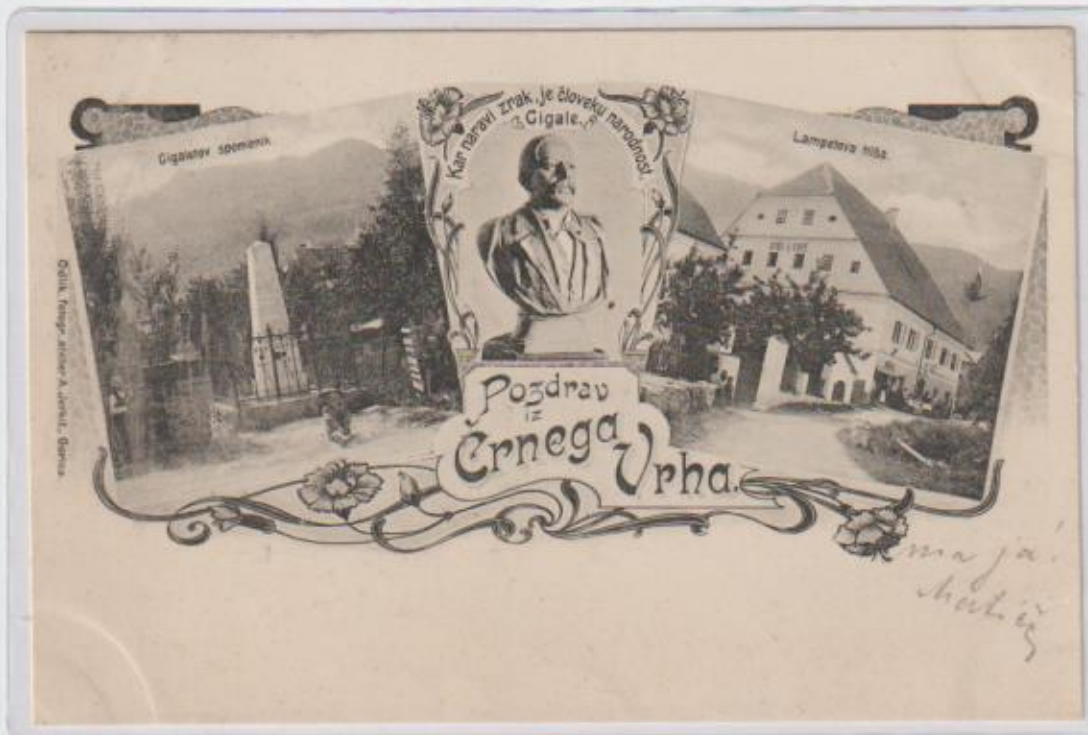
Godovič. Nastal je zaradi primerne lege na križišču furmanskih poti v prehodu iz Primorske na Gorenjsko. Pogled na del naselja s cerkvijo sv. Urbana, prvič omenjena leta 1526, sedanja sezidana leta 1656. Spodaj priljubljena furmanska gostilna Šebalk. Poslana 18.8.1902 iz Godoviča v Gorico, poslana naprej v Innichen na Tirolsko.

Na vzhodnem delu Trnovskega gozda, ob regionalni cesti Godovič – Ajdovščina je pod obronki Špika (1068 m) postavljeno jedro vaškega naselja Črni Vrh, katerega obkroža še osem zaselkov (Lome, Predgrize, Idrijski Log, Zadlog, Kanji Dol, Strmec, Javornik in Mrzli Log)

Črni Vrh nad Idrijo. Panoramski pogled na osrednji del naselja proti severu. Tu je župnijska cerkev sv. Jošta omenjena leta 1570 v zapisniku škofijske evidence.
Razglednica ni bila poslana, natisnjena ok. leta 1900.

Črni Vrh nad Idrijo: Rojstna hiša filozofa, teologa in pisatelja Frančiška Lampreta v Zalogu, doprsni kip in spomenik pravnika, jezikoslovca in urednika Mateja Cigaleta.
Poslana 13.10. 1899 iz Črnega Vrha v Vipavo.

11 Prelomno obdobje v razgledničarstvu

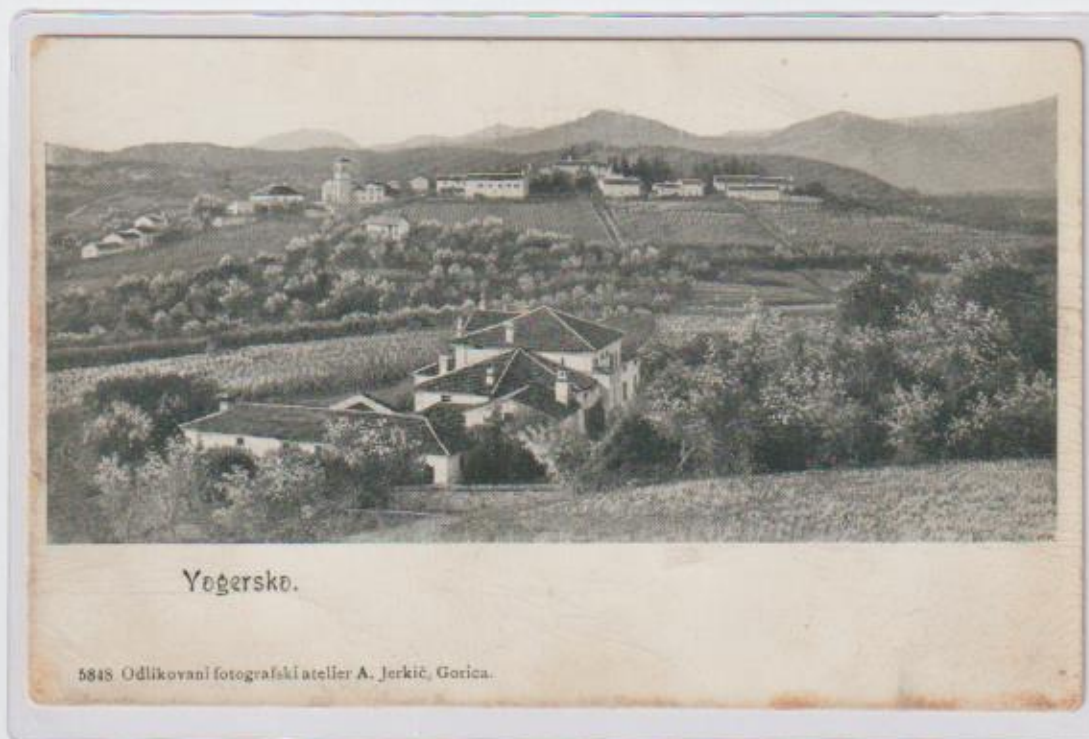
Prelomno obdobje v izdelavi razglednic je leto 1904, ko hrbtna (naslovna) stran še ni razdeljena. Tiskane so na belem ali toniranem debelejšem papirju.

Fotograf A. Jerkič je takrat spremenil tudi slog izdelave in tiska, razglednicam je dodal številčenje, verjetno zato, ker so nekateri drugi fotografi zlorabljali njegove posnetke!

Gorenje Cerovo, pogled na del strnjenegega naselja nameščenege na vrhu Cerovškega griča kjer kraljuje cerkev sv. Nikolaja, v ozadju ostanki nekdanjega dvorca Trjon.

Poslana 28.12.1904 iz Gorice v Bologno – Italija, številka 5992.

Vogrsko (Vogersko), panoramski posnetek naselja, v zaklonu grička *Potreben* stoji baročni dvorec rodbine Bosizio iz leta 1524. Tiskana na debelejšem belem papirju.

Razglednica ni bila poslana, številka 5848.

Črno-bela varianta pred razdelitvijo hrbtni strani leta 1904, tiskane na debelejšem belem papirju. Številčenje po nepoznanem zaporedju, v raziskavi nisem uspel dobiti tolmačenja.

Sežana, glavna ulica v smeri Postojne, levo Restavracija Mohorčič v ozadju Župnijska cerkev posvečena sv. Martinu iz Toursa.
 Poslana 29.3.1905 iz Sežane v Trst, (Razglednica nosi št. 5489).

Kojško, pogled na naselje s cerkvijo Marijinega vnebovzetja, v ospredju vinogradi s pisano družino, fotograf Jerkič je ob vsaki možni priliki rad popestril posnetek z vsaj par gosti.
 Poslana 29.10.1905 iz Kojškega v Risan – Dalmacija, (št. 5991).

Tisk razglednic na debelejšem karton papirju bele ali rahlo tonirane barve, Jerkič nadaljuje še po letu 1905, ko je naslovna stran že razdeljena na dva dela. Razglednice še vedno številči.

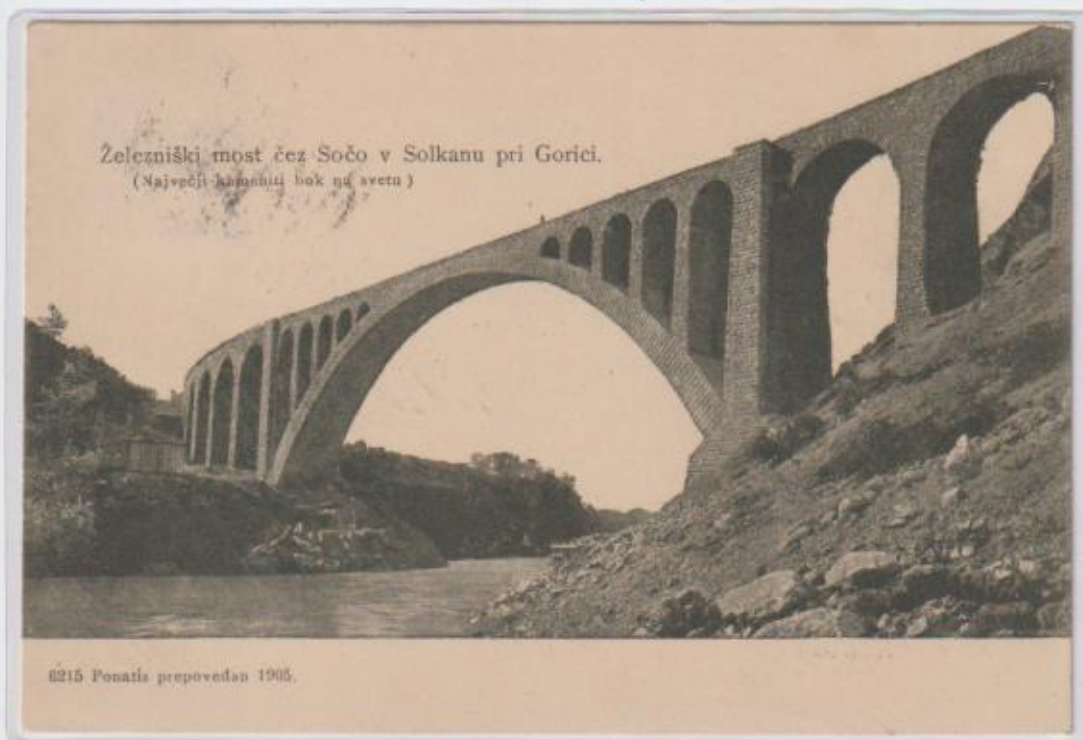
Gorenje polje pri Kanalu, pogled na širše področje z oddaljeno vasico v ozadju. Pod vasjo ob reki Soči v kraju Anhovo, so kasneje zgradili veliko zloglasno tovarno cementa.
Poslana 2.1.1907 iz Kanala v Kobarid, št. 6262.

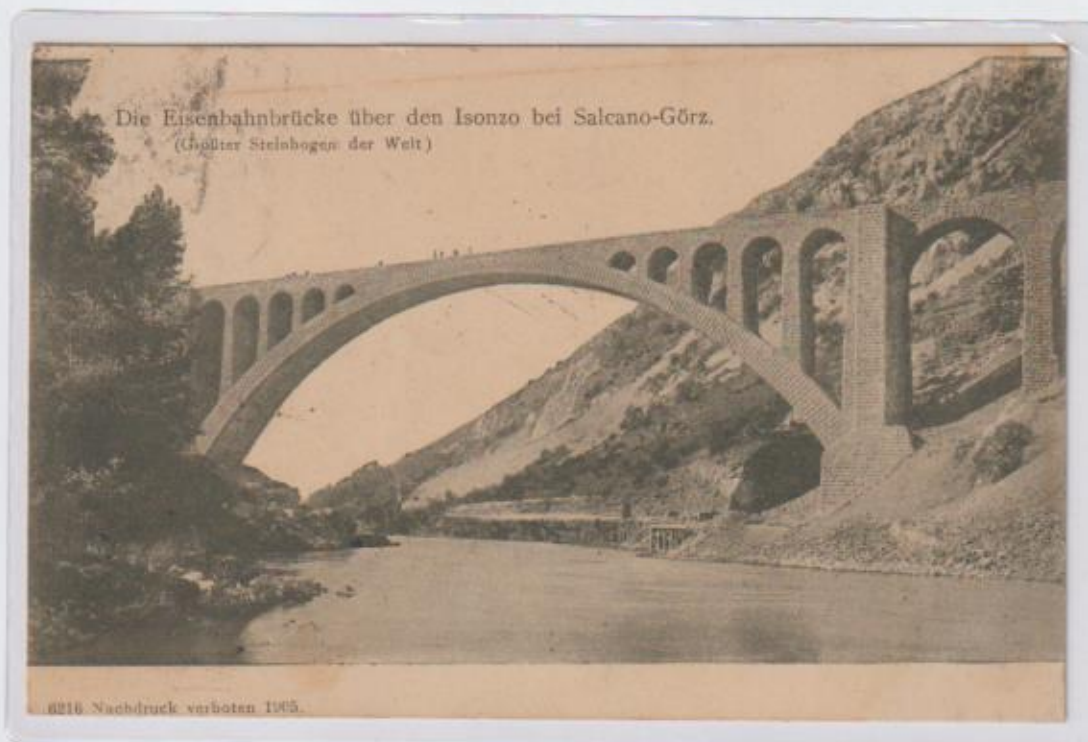
Črni Vrh nad Idrijo, pogled na strnjeni del vasi, v ozadju vaška cerkev sv. Jošta iz leta 1570. Razvita živinoreja in gozdarstvo, zelo zgodaj tudi turizem. Tiskana na toniranem kart. papirju.
Poslana 9.7.1906 iz Črnega Vrha na Dunaj, št. 6176.

Razglednici Solkanskega mosta s podnapisom v **italijanščini** "E vietata la riproduzione 1905", **nemščini** "Nachdruck verboten 1905" in **slovenščini** "Ponatis prepovedan 1905". Da so drugi res kopirali Jerkičeve fotografije za izdelavo razglednic je dokaz, ko vidimo isto fotografijo s podpisom drugega avtorja in založbe.

Solkanski most, pogled na most iz severne strani. Obe razglednici sta bili tiskani leta 1905.
Napis v slovenščini (variante tudi v nemščini in italijanščini)
Poslana 16.12.1905 Gorice v Trst.

Solkanski most, zaključna faza izgradnje mosta preko reke Soče. Pogled na most proti zahodu, desno podnožje Sabotina. Napis v nemščini (variante tudi v slovenščini in italijanščini).
Poslana 14.11.1906 iz Gorice v Trst – Trieste.

Barvne (ročno kolorirane)

Prve poizkusne izdelave barvnih razglednic začne Jerkič leta 1900, ki pa niso nastale na podlagi barvnega fotografskega posnetka, to so bili ročno obarvani črno-beli posnetki. Po natančnem pregledu vsega razpoložljivega materiala, sem prišel do zaključka, da sta prvi tovrstni razglednici: Mestni park v Gorici in Gostilna Mašera v Kobaridu. Ročno barvanje je v začetku opravljala kar hčerka fotografa.

Gorica, mestni park s fontano, črno-beli posnetek, ki je nastal leta 1898 je kasneje s pomočjo ročnega barvanja nastala ena od prvih poskusnih Jerkičevih **barvnih** razglednic. Poslana 25.12.1898 iz Gorice v Klagenfurt.

Gorica, mestni park s fontano (obarvan predhodni posnetek) je postal leta 1900 končni izdelek prve **kolorirane** različice. V nadaljevanju bomo sledili razvoju in napredku barvnih izdelav. Poslana 9.6.1900 iz Gorice v Milano.

Nekaj prvih poznanih primerkov ročno koloriranih razglednic, lahko štejemo med izredno redke izdelke Jerkičevih razglednic. Kasneje je Jerkič tudi pri izdelavi barvnih zelo napredoval. Nastajali so povsem novi motivi, ni več koristil motivov (fotografij) iz predhodnega obdobja.

Kobarid, pročelje gostilne Mašera. Kobarid je bil že takrat turistično zanimiv kraj, kar priča množica ljudi, ki so sem prihajali tudi s kočijami. Jerkič pa je fotografiji prislonil še svoje kolo. Poslana 31.7.1901 iz Kobarida v Barkovlje pri Trstu.

Kobarid, zgornji črno-beli posnetek, ročno obarvan je postal barvna varianta razglednice. V tej stavbi je danes izredno bogat muzej prve svetovne vojne, vezan na soško fronto. Poslana 5.6.1901 iz Kobarida v Bergamo, Italija.

Do leta 1905, ko so hrbtno stran razglednice razdelili na dva dela je fotograf A. Jerkič vidno napredoval. Začel je aktivneje izdelovati barvne (ročno kolorirane) razglednice. Dva naslednja primerka sta še iz predhodnih posnetkov, a je kmalu začel z novimi posnetki.

Solkanski most – posnetek iz leta 1905, napis v italijanščini. Številka 6216.
Poslana 22. ? 1905 iz Gorice v Campolongo

Barvna varianta je sedaj že vidno izpopolnjena.

Solkanski most – varianta uporabljena za barvno izdajo, čeprav je to original črno-bele izdaje nosi drugo številko, ki je 1714 (lahko bi pomenilo, da velja za barvne novo številčenje).
Poslana 18.11.1905 iz Gorice v Piran.

Jerkič je veliko kolesaril, to so potrdili številni posnetki. A so njegovi posnetki nastali tudi v gorah, kamor pa je moral peš. Poznane so razglednice Javornika, Krna in celo Triglava.

Pozdrav z Javornika.

Planinska koča na Javorniku.

6177 Odlik. fotogr. Atelier A. Jerkič, Gorica.

Javornik nad Črnim vrhom (1242 m) Planinska koča na Javorniku, danes Pirnatova koča od koder imamo lep pogled na okolico, vse do Tržaškega zaliva. (številka 6177).
Poslana iz pošte na Colu v Gorico.

Kolorirana različica črno-bele izdelave z novo - številko 11719.

Pozdrav z Javornika.

Planinska koča na Javorniku

11719 Odlik. fotogr. Atelier A. Jerkič, Gorica.

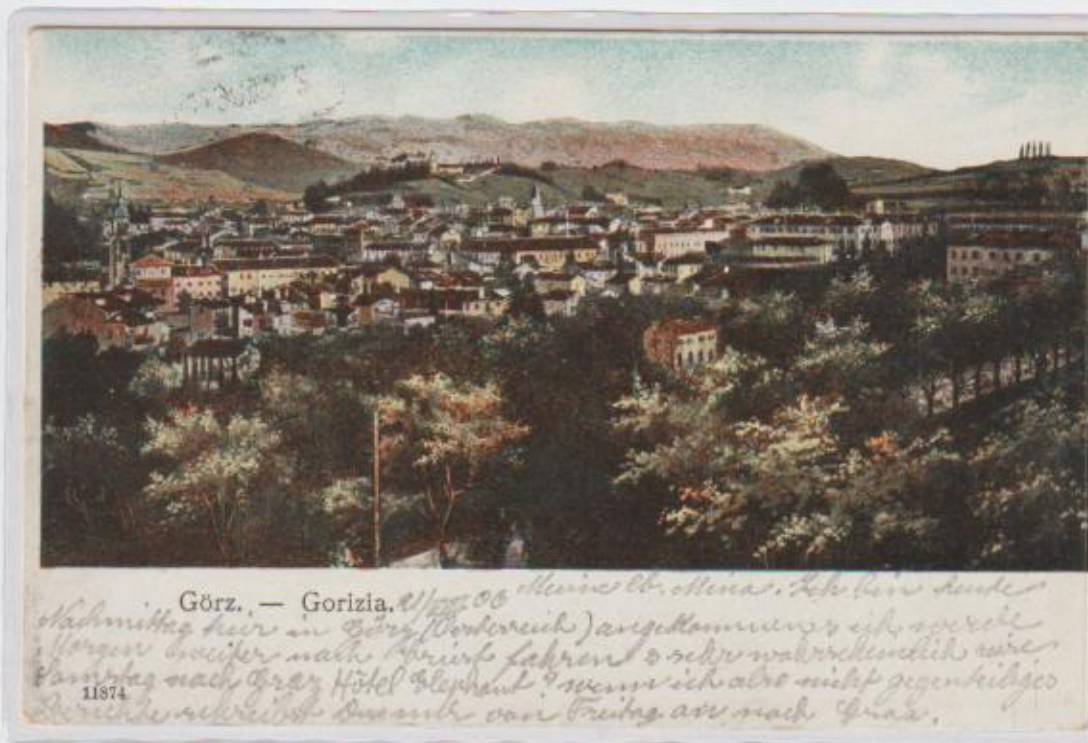
Poslana iz poštnega urada Čmi vrh nad Idrijo v Doberdob.

12 Opus Jerkičevih barvnih razglednic.

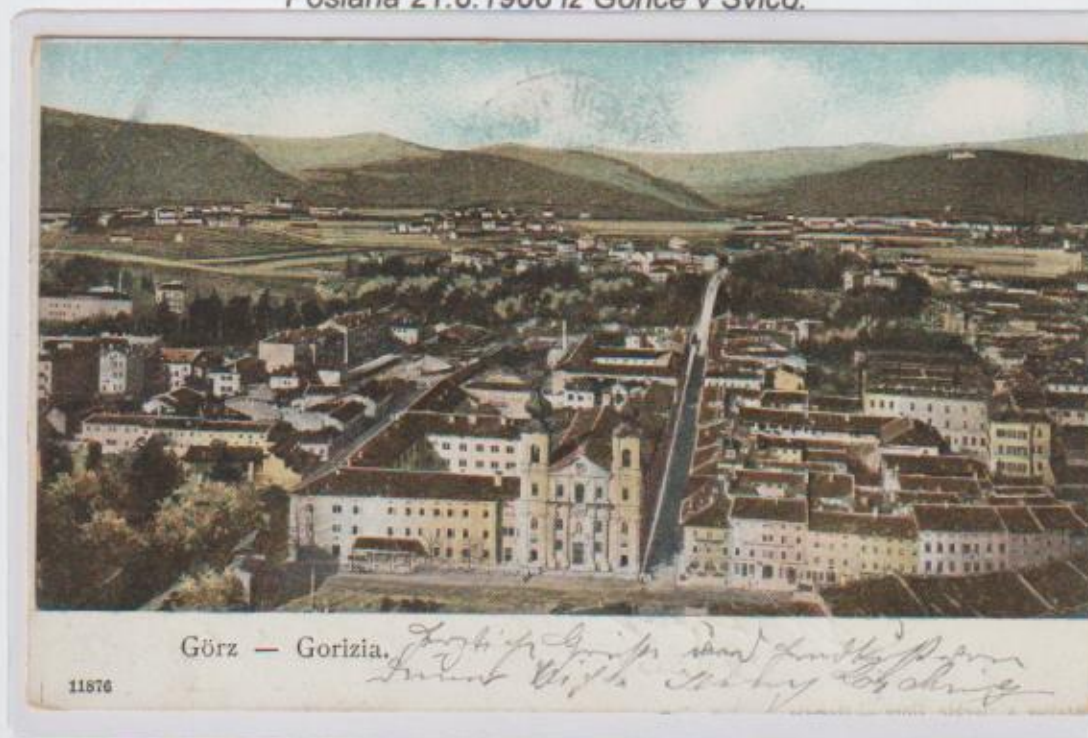
Tovrstne razglednice je izdeloval po letu 1905, ko je bila hrbtna stran razdeljena. Pisane - (poslane po datumih v poštnem žigu) so bile med leti 1905 – 1914, ko se Jerkič preselil v Trst.

Vse so oštevilčene, številka je na levi strani slike, nekatere nosijo letnico tiskanja. Podnapis "Atelier A. Jerkič, Görz – Gorizia" je natisnjen na hrbtni (naslovni) strani.

Görz – Gorizia, pogled na mesto, zadaj na gričku cerkev in samostan na Kostanjevici, v ozadju iz leve strani hribovje Kalvarije, Sabotina in Trnovske planote.

Poslana 21.8.1906 iz Gorice v Švico.

Görz – Gorizia, pogled na mesto iz gradu, spodaj Glavni trg "Piazza grande" s cerkvijo sv. Ignacija in avstrijsko vojašnico, v ozadju Briški griči in Sabotin.

Poslana 25.4.1907 iz Gorice na Dunaj.

Največ razglednic v tem sklopu predstavlja mesto Gorico (90 %), podnapisi so v nemščini in italijanščini. Ostali del razglednic predstavlja slovenske kraje s podnapisi v slovenščini.

Görz – Gorizia "Piazza grande" proti severu, levo stolna cerkev, v sredini fontana. Celotni trg obkrožajo večje stavbe bogatih meščanov s trgovinami in lokali. Poslana 7.7.1906 iz Gorice na Dunaj.

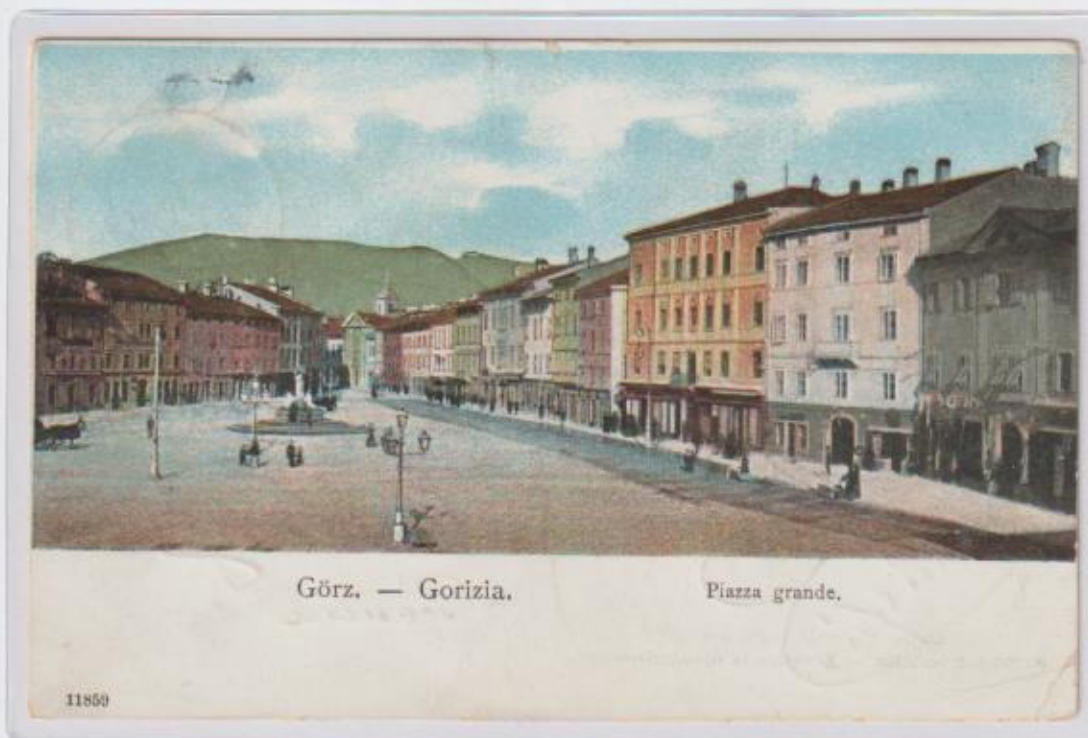
Görz – Gorizia "Piazza grande" proti JZ, v ozadju vrh griča "Goriška graščina". Poslana 8.1.1908 iz Gorice v Salzburg.

Mesto Gorica je bilo poznano po številnih trgih, ki so bili obeleženi iz različnih zornih kotov. Številčno je največ Jerkičevih, drugi fotografi, ki so takrat delovali v mestu so naredili veliko manj razglednic, pa še te niso dosegale izvirnosti in lepote Jerkičevih.

Görz – Gorizia, Glavni trg s fontano, v ozadju vidna knezoškofijska palača, mimo je peljala Gosposka ulica – "Via Signori" poleg palače je imel fotograf Jerkič svoj zadnji atelje.
Poslana 17.11.1907 iz Gorice v Idrijo.

Görz – Gorizia, posnetek glavnega trga proti severu iz večje razdalje, v ozadju planota Sabotina poznana po spopadih v času I. svetovne vojne med Avstrijo in Italijo,
Poslana 31.5.1908 iz Gorice na Češko.

Naslednji razglednici prikazujeta dva pomembna trga "Piazza Duomo" in "Piazza Corno", tu so se redno odvijali veliki mestni sejmi. Od blizu in daleč so sem dovažali različno blago domače pridelave: živino, meso, mleko, maslo, drva, oglje in različne domače lesne izdelke.

Gorizia. — Görz. Piazza Duomo.

11841

Gorizia – Görz / "Piazza Duomo" - Domplac. Tu je bilo več gostinskih lokalov in trgovin. V ozadju zvonik stolne cerkve sv. Hilarija in Tacijana iz zapisane letnice 1296. Poslana 20.5.1910 iz Gorica v Prago.

Saluto da Gorizia.
Gruß aus Görz.

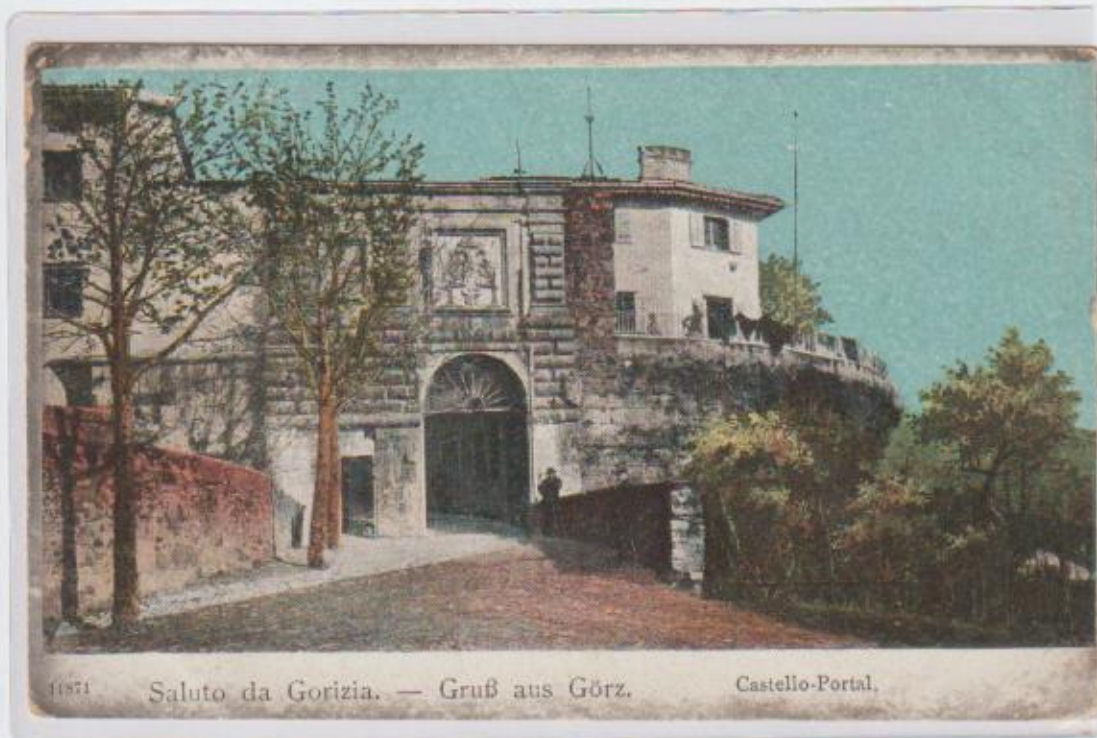
Piazza Corno col museo provinciale.
Cornoplatz mit Landesmuseum.

11865

Gorizia – Görz / "Piazza Corno" trg krasi lep Herkulov vodnjak, levo Palača Attems Petzenetein v palači že veliko let domuje bogat mestni muzej, okrg trga so bili številni lokali in trgovine. Poslana 9.6.1907 iz Gorice v Weinberge – Böhmen.

Goriški grad zgrajen v XI. stoletju, takrat v oblasti goriških grofov. Vojni in družinski dogodki so grofijo privedli pod habsburško oblastjo, do smrti zadnjega goriškega grofa Lenarta leta 1500. Potem je grad dolga leta doživljal pestro obdobje s zgodovinsko tragičnimi dogodki. Danes je v gradu "Muzej goriškega srednjega veka".

11871

Saluto da Gorizia. — Grub aus Görz.

Castello-Portal.

Gorizia – Görz, portal glavnega vhoda v grajski kompleks. Med prvo svetovno vojno je bil močno poškodovan, po obnovi kaže izvorno podobo.

Poslana 28.12.1907 iz Gorice v Copenhagen (Kobenhavn) – Danska.

11832

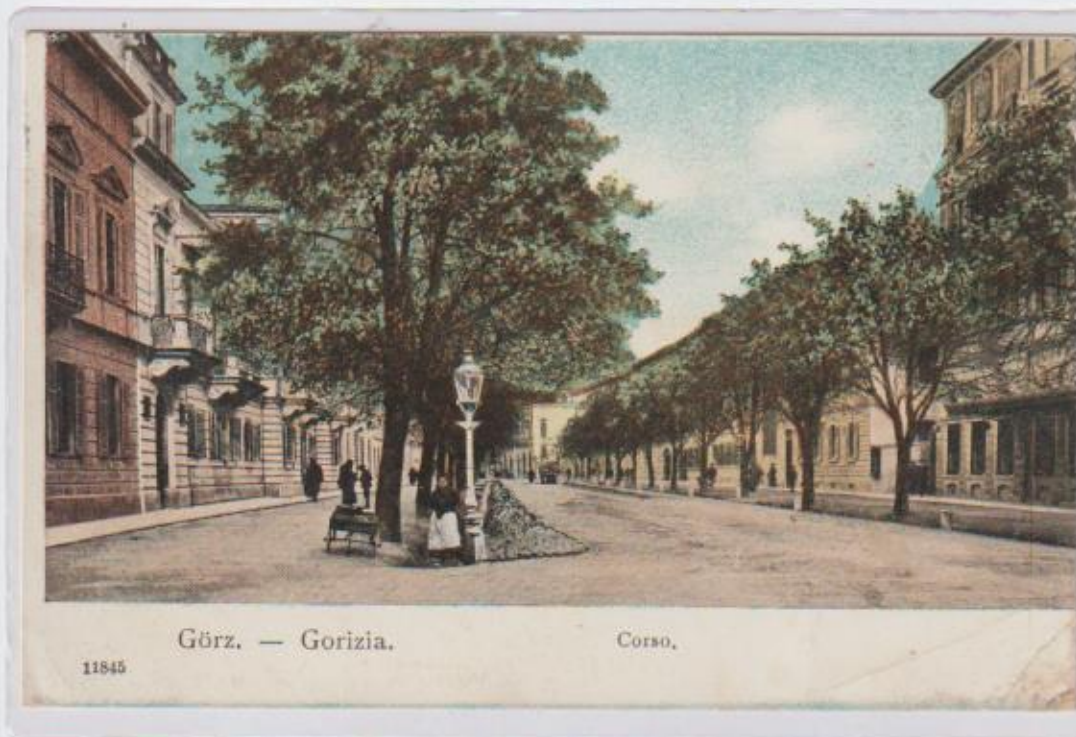
Görz. — Gorizia.

Dietro il Castello.

Görz – Gorizia, pogled na goriški grad in takratno poseljenost okolice na južni strani.
Poslana 5.12.1908 iz Gorice v Konjice na Štajerskem.

Med Jerkičeva najplodnejša leta pri izdelavi razglednic štejemo obdobje let 1898 - 1914. Barvno izdelavo pa leta med 1905 – 1909. Nekatere imajo pripisano letu izdelave, izdelavo ostalih lahko pripišemo približno letnico, ki jo zasledimo v poštnem žigu.

Görz – Gorizia, "Via Corso" je glavna ulica v mestu, ki peljala od Mestnega parka vse do bližine južne železniške postaje.
Poslana 28.11.1907 iz Gorice v Praegarten.

Görz – Gorizia, "Via tre Re" manj prometna ulica, ki pelje od "Corsa" in sodne palače.
Poslana 24.4.1908 iz Gorice v Gradež.

Del hrbtne strani ne poslanih razglednic

Korrespondenz-Karte.
Cartolina di corrispondenza.
Dopisnica.

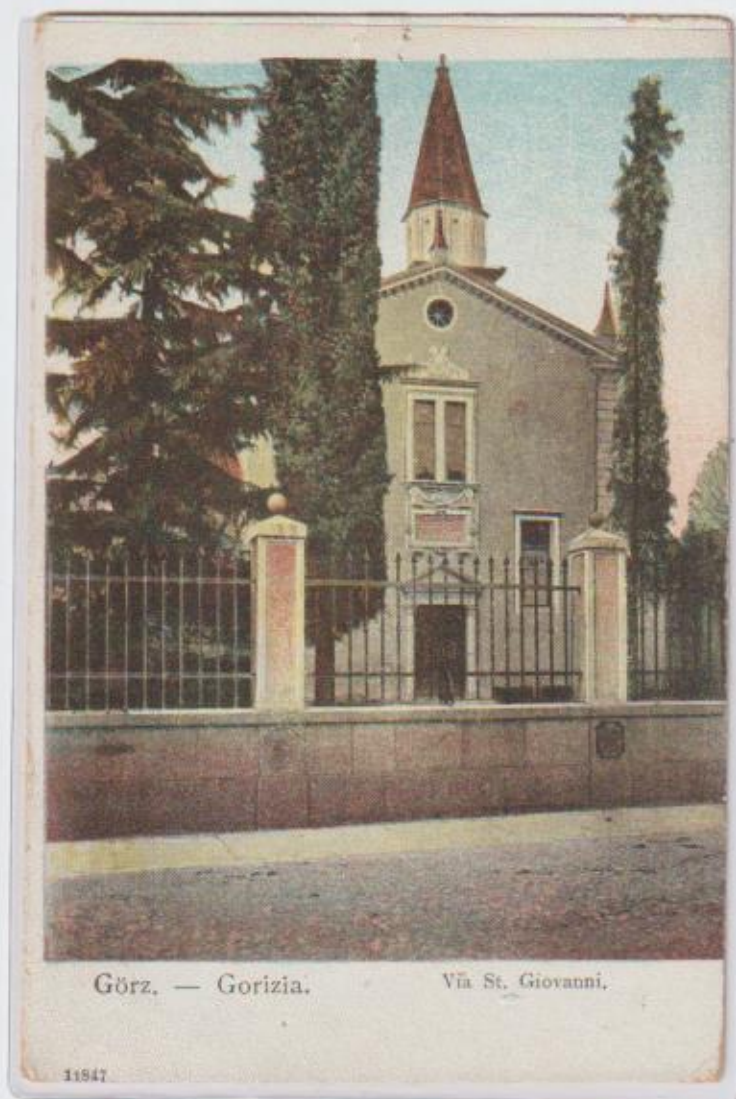
Correspondenz-Karte.
Cartolina di corrispondenza.
DOPISNICA.

Trijezični napisi (nem., ital., slov.)

Correspondenz-Karte.
Cartolina di corrispondenza.

Dvojezični napis (nem., ital.)

Görz – Gorizia , "Via St. Giovanni",
ulica je dobila ime po patronu cerkve.
Cerkev St. Giovanni nosi letnico 1590
z izredno lepo in bogato notranjostjo.
Razglednica ni bila poslana.

Gorizia – Görz , "Riva Corno" ulica se začne v nasprotni smeri, ko se konča "Via St. Giovanni"
Obe se končajo na "Piazzì Como" (slov. ime Na Kornu) vsaka iz druge smeri.
Razglednica ni bila poslana.

Številne Jerkičeve razglednice bogati prisotnost ljudi, to vsak posnetek še dodatno popestri in olepša. Bolj globoko na prikaže čas in način takratnega druženja, dnevnih navad in oblačenja.

Gorizia – Görz, "Piazzuta – Borgo Nicolo Tomaseo" (slov. Plačuta) v ozadju goriški grad. Tu so se ovijali številni sejmi, žal je na posnetku le par prisotnih ljudi. Poslana 14.VIII.1908 iz Gorice v Trst.

Görz – Gorizia, "Via Teatro", desno mestno gledališče, levo stavba Poštnega urada. Ni bila poslana.

Šolstvo v Gorici je bilo za takratne razmere izredno urejeno, od otroških vrtcev in osnovne šole do višjih šol, na pobudo slovenskega **šolskega društva** je bil zgrajen "Šolski dom". Najbolj poznana pa je bila "C. kr. višja realka" v kateri so se šolali tudi slovenski dijaki.

11853 Görz. — Gorizia. K. k. Realschule — i. r. Scuola-Reale,

Görz – Gorizia, "K.k. Realschule / i. r. Scuola Reale" – **Cesarsko kraljeva višja realka**, ki je bila že takrat trojezična šola (italijansko – nemško – slovenska). Zaradi širitve programov, se več oddelkov šole kasneje seli na druge lokacije.
Razglednica ni poslana.

Mestna pokrita tržnica je bila v Gorici postavljena le streljaj od samega mestnega centra.

11843 Saluto da Gorizia, — Groß aus Görz. Mercato coperto, — Marktplatz,

Gorizia – Görz, "Mercato coperto – Marktplatz" – Pokrita tržnica kamor so okoličanke prinesle ali pripeljale doma pridelano zelenjavo in druge domače pridelke.
Razglednica ni poslana.

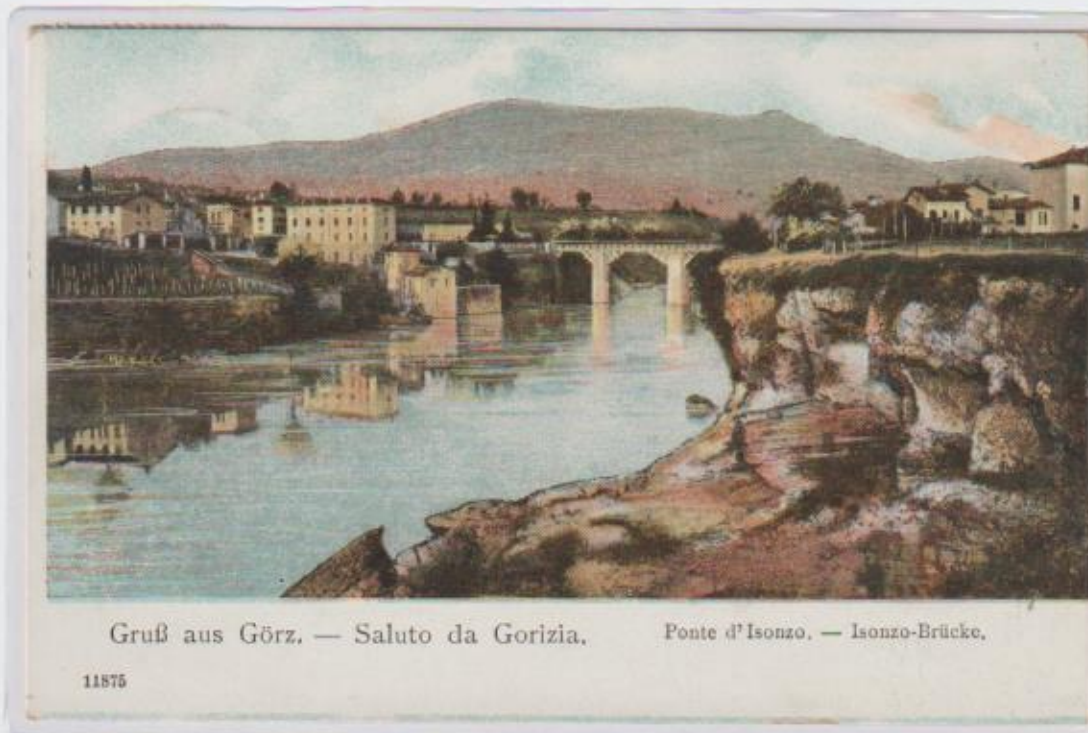

Iz najbližjega mestnega obrobja nam fotograf prikazuje nekaj lepih posnetkov. Okolica mesta je bila takrat zelo urejena, po večini so bila to vrtna naselja, z manjšimi sadovnjaki in vinogradi.

(Görz) — Gorizia. (na Italiana) Via Casa rossa.

Görz – Gorizia, "Via Casa rossa" zloglasna ulica pri "Rdeči hiši" v stavbi je bila najprej bolnica, kasneje se dogajanje v njej hitro spreminja. Najbolj pozna je iz časa, ko je bil tu mejni prehod. Avtomobili iz cele Jugoslavije so v koloni čakali na tisti zastrašujoči "šta voziš, šta nosiš".
Poslana 6.7.1906 iz Gorice v Domadossolo.

Gruß aus Görz. — Saluto da Gorizia,

Ponte d'Isonzo. — Isonzo-Brücke.

11875

Görz – Gorizia, "Ponte d'Isonzo / Isonzo Brücke" Most čez Sočo pri Pevmi povezuje mesto, ki pelje po desnem bregu levo v Podgoro, desno v Peumo in naprej v Goriška Brda.
Poslana 30.12.1908 iz Gorice v Trst.

Dve ulici kateri bolj spominjata na mestne drevorede, sta prav primerni za sprehajališča. Mesto z izredno mediteransko klimo, ob lepi reki Soči je bilo takrat poznano po celotnem ozemlju velike Avstro-Ogrske monarhije in drugih delih srednje Evrope.

Gorizia – Görz, "Corso Francesco Giuseppe" del glavne ulice s široko cestno površino krasijo platane. Kmalu so se na obeh straneh začele dvigati čudovite vile in večje poslovne stavbe. Vidni del takratnega mestnega obrobja z Goriškim gradom, se povsem spremeni.
Poslana iz vlakovne pošte Villach – Trieste v San Bernardin.

Gorizia – Görz, "Via ponte dell' Isonzo" desno palača Coronini Cromberk v čudovitem parku imenovanem "Zingraf", ki je bil prej v posesti Karla Zingrafa.
Poslana 3.IV.1908 iz Gorice v Milano

Gorica je bila majhno obrobno mesto obsežnega in raznolikega Avstro-Ogrskega Cesarstva. Takrat je bila Gorica z okolico priljubljeno letovišče habsburškega plemstva, mesto parkov, drevoredov in sprehajališč. Gorico so takrat imenovali "mesto parkov" in "avstrijska Nica".

Görz. — Gorizia.

Giardino pubblico, — Stadtpark.

11855

Görz – Gorizia, "Giardino pubblico – Stadtpark" slov. "Mestni park" je bil v samem mestnem središču, urejen z bogato eksotično floro in izbranim drevjem, pri vходу vremenska postaja.
Poslana 12.4.1915 iz Gorice v Klagenfurt / Avstrija.

Görz – Gorizia, Castagnevizza, pogled na samostan in cerkev Gospodovega oznanjenja, Grobnico francoske kraljeve družine Borbonov ter zgodovinsko bogato knjižnico..

11870

Gruß aus Görz. — Saluto da Gorizia.

Castagnevizza.

Gorizia – Görz, "Castagnevizza" na vrhu postavljena cerkev in frančiškanski samostan, kar je na lastne stroške zgradil grof Mitja Thurn davnega leta 1632. Večkrat obnovljen in povečan v današnjo podobo.
Poslana 10.12.1908 iz Gorice v Ljubljano.

Izgradnja železniške proge Jesenice – Gorica leta 1906 je prinesla Gorici še novo železniško postajo imenovano **Gorica – državni kolodvor**. Slavnostno odprtje je bilo 19.7.1906 z udeležbo avstrijskega prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda.

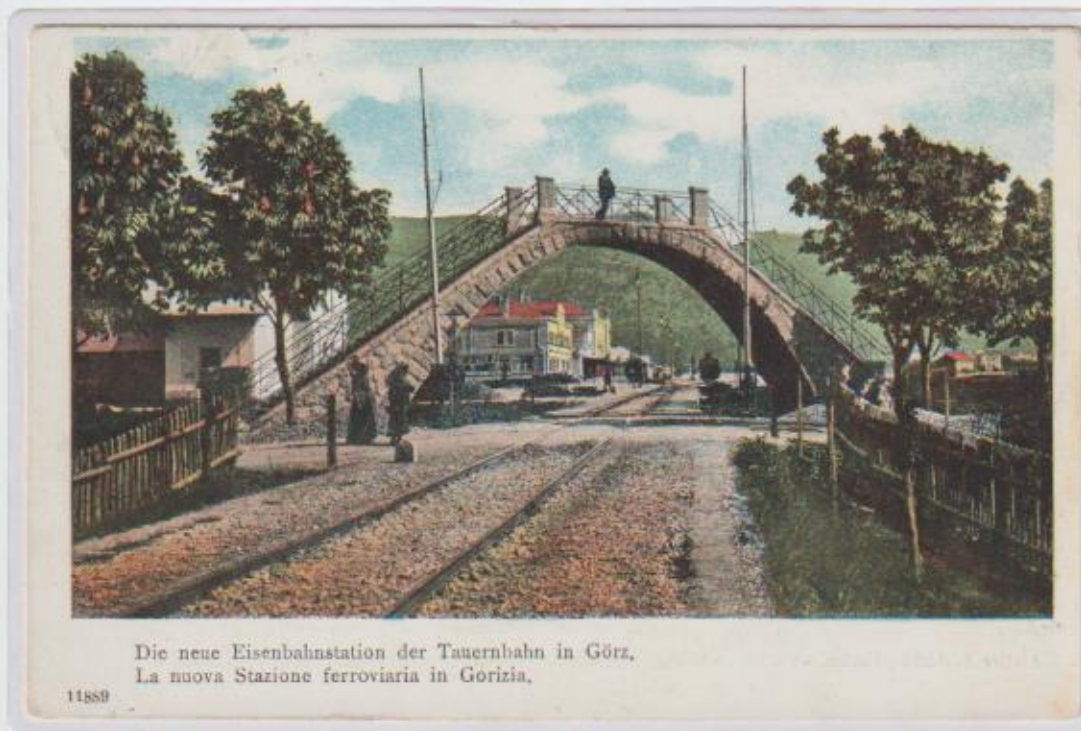
Saluto da Gorizia, — Gruß aus Görz.

Nuova stazione ferroviaria,
Neue Eisenbahnstation.

11803

23

Gorizia – Görz, pogled na novo železniško postajo, tiskana v času gradnje.
"Gorica – državni kolodvor" je bila z vsemi objekti razpeta na površini 34 ha.
Poslana v Dolnji Miholjac – Slavonija (odlepljena znamka in poštni žig).

Die neue Eisenbahnstation der Tauernbahn in Görz.
La nuova Stazione ferroviaria in Gorizia.

11889

Gorizia – Görz, pogled na postajo proti severu. Na južni strani je bil narejen krasen nadhod čez železniško progo, žal je bil kasneje odstranjen.
Poslana 31.VIII.1906 iz Gorica v Brunek.

Železniška proga imenovana "Transalpina" odprta 19.7.1906 je Gorici prinesla dva lepa objekta. Poleg postaje z nahodom še svetovno znani Solkanski most, ki je dolga leta veljal za svetovno atrakcijo s svojim čudovitim najdaljšim lokom v Evropi.

Znameniti "Solkanski železniški most" čez reko Sočo, posnetek je nastal pred otvoritvijo proge leta 1905. Oštevilčena razglednica (št. 11744) tiskana v več kombinacijah treh jezikov. Poslana 9.XII. 1905 iz Gorice v Leibnitz na Štajersko.

Pogled na Solkanski železniški most proti SV po otvoritvi leta 1906. (št.11890) napisi v različnih jezikovnih kombinacijah (nem. - ital.- slov.) Poslana 26.7.1907 po ambulantni pošti št. 50 na relaciji Krmin – Trst v Trst.

Zadnje naselje pred vstopom v soško dolino - Solkan, katerega prva omemba sega v leto 1001. Izviren posnetek Solkana z okolico zajema najpomembnejši del iz takratnega obdobja.

Solkan, spredaj industrijski del Solkana ob reki Soči. Na ploščadi na reko del naselja, v sredini most čez Sočo, ozadje prelaz Preval in Sveta gora na *Skalnici*, desno Trnovska planota.
Ni bila poslana.

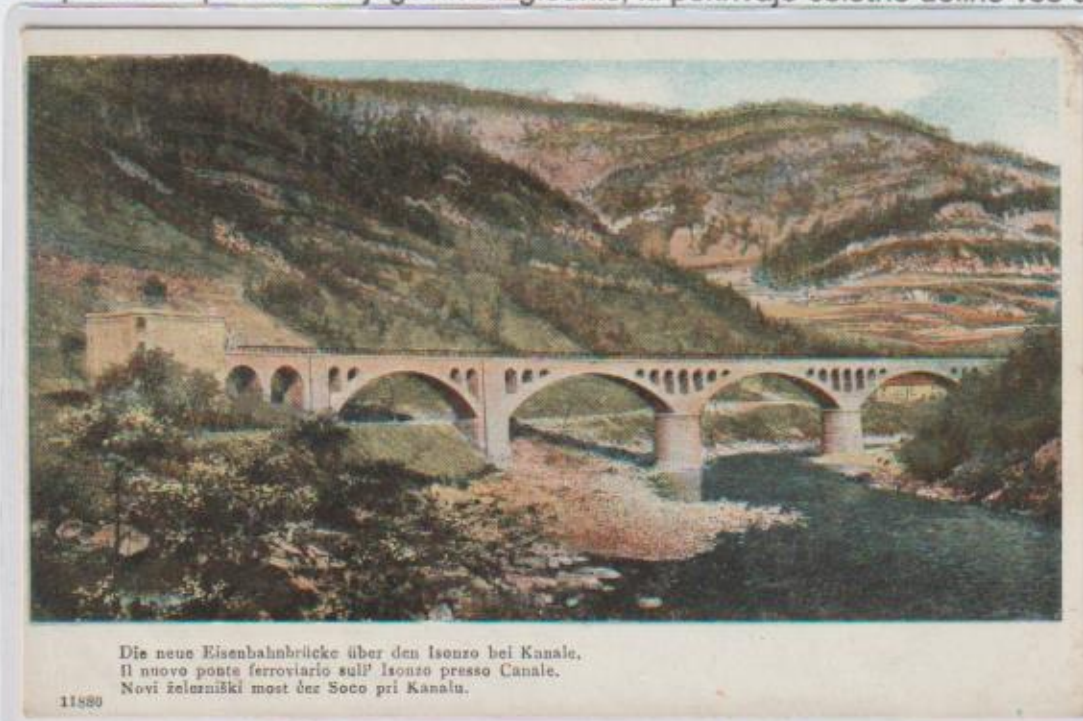

Vstop v Soško dolino, ki pelje na Tolminsko se začne v Solkanu, na sliki levo ob Soči je speljana železniška proga, tik ob reki cesta proti Kanalu z odcepom za Sveto goro in Trnovsko planoto.

Poslana 12.7.1908 iz Gorice v St. Weit na Koroško.

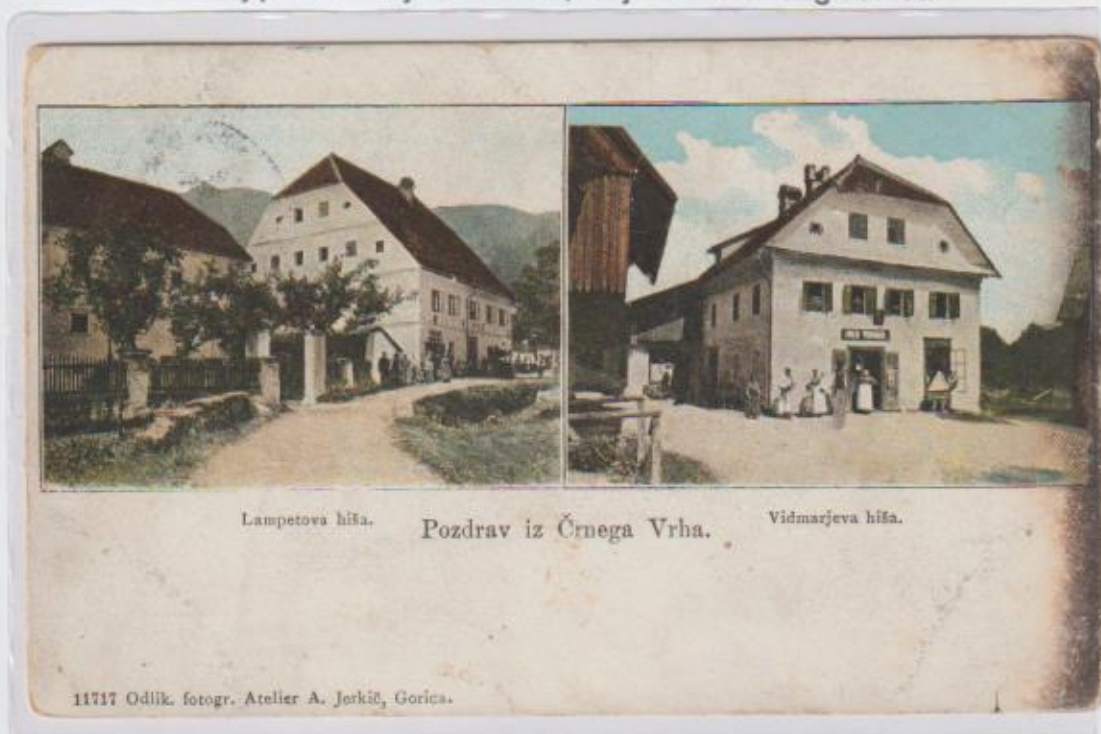

Takrat je bila Soška dolina za kolesarje pravi raj, cesta sicer še makadamska a brez zahtevnejših strmih klancev, lahko prevozna. Fotograf in ljubitelj kolesarstva je to znal izkoristiti, kar danes spoznamo po številu njegovih razglednic, ki pokrivajo celotno dolino vse do Trente.

Železniški most čez reko Sočo pri Kanalu, v ozadju obronki pobočja imenovanega Pečno, pod mostom pelje cesta v srednje in zgornje Posočje, do Trente in naprej čez Vršič na gorenjsko.
Razglednica ni bila poslana.

Črni vrh z več zaselki je bil kraj kmečkega značaja z razvitim gozdarstvom in živinorejo. Naselje obdano z gozdovi se lahko ponaša s pestro zgodovinsko preteklostjo, od tod prihaja nekaj poznanih ljudi iz časa, ko je nastala razglednica.

Črni Vrh nad Idrijo, levo Lampetova hiša (teolog, filozof in publicist), desno gostilna s prenočišči "Ivan Vidmar" poznana kot Vidmarjeva hiša.
 Poslana leta 1908 iz Črnega vrha na Češko-Moravsko, žig in znamka sta poškodovana.